

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 34
Rugsėjis - September 3, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Vilniuje rugpjūčio 28 d. Baltarusijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Semion Šarecki buvo paskelbtas laikinu šalies prezidentu. Artimiausiu metu bus suformuota nauja Baltarusijos vyriausybė, žadama paskelbti naujus prezidento rinkimus.

- Vilniuje paskelbtą nuosprendį Sausio 13-osios perver-smo dalyviams Rusijos Užsienio reikalų ministerija laiko politiniu persekiojimu ir tikisi humaniško elgesio bent jau su Rusijos piliečiu Stanislovu Mickevičiumi.

- "Baltijos tyrimų" duomenimis 14,6 proc. Lietuvos gyventojų balsuotų už Centro sąjungą, 7,6 proc. už Socialdemokratų partiją, 7,4 proc. už Tėvynės Sąjungą. Ketvirtoje vietoje Demokratinė darbo partija (5,1 proc.), penktoje - Krikščionys demokratai (5,1 proc.), šeštoje Naujoji sąjunga (4,9 proc.), septintoje - Lietuvos liberalų sąjunga (2,6 proc.).

- Net 75 proc. Lietuvos gyventojų pasitiki žiniasklaida, 69 proc. Prezidento tarnyba, 65 proc. Bažnyčia, 48 proc. Lietuvos banku. Vyriausybę pasitiki 39 proc. gyventojų, Seimu - 25 proc.

- Nuo rugpjūčio 30 d. iki rugsėjo 1 d. Baltijos jūroje prie Lietuvos krantų vyko tarptautinės pratybos "Open Spirit", kurių metu buvo surasti ir padaryti nekenksmingais jūros dugne gulintys sprogmenys.

- Seimo vicepirmininkas Romualdas Ozolas pasiūlė Lietuvos Vyriausybei rekvizuoti žemę pietinėje Žvėryno dalyje.

- Rusijos ambasadorius Lietuvoje Konstantin Mozel baigė savo kadenciją. Ji turėtų pakeisti buvęs Rusijos Vyriausybės aparato vadovas Jurij Zubkov.

- Norvegų bendrove "Orkla media", valdanti antrą didžiausią šalies dienraštį "Kau-no diena", atleido vyriausiąją redaktore Teklę Mačiulienę ir pasiūlė darbuotojams išrinkti keletą kandidatų į vyriausiojo redaktoriaus postą. Žurnalistai vyriausiąją redaktore išrinko Vilniaus biuro korespondentę Aušrą Lėką.

- Lietuvos valstybės skola liepos pabaigoje buvo 10,852 mlrd. litų ir sudarė 24,4 proc. spėjamo BVP. Lietuva buvo skolinga 1,541 mlrd. litų užsienio šalims, 942 mln. litų Tarptautiniam valiutos fondui, 1,041 mlrd. litų Pasaulio bankui ir ERPB.

- Statistikos departamento duomenimis didžiausias vidutinis apskaičiuotas darbo užmokestis antrąjį ketvirtį Baltijos šalyse buvo Estijoje - 307,9 JAV dol., Latvijoje jis buvo 236,22 JAV dol., Lietuvoje - 269,8 JAV dol. Vidutinė pensija Estijoje buvo 104,1 JAV dol., Latvijoje - 97,76 JAV dol., Lietuvoje 77,58 JAV dol.

- Ūkio ministro patarėjas Saulius Spėčius teigia, kad dėl techninių priežasčių vėluoja sutarčių su "Williams International" pasirašymas. Sutartis tikimasi pasirašyti rugsėjo 9-10 d.

SOVIETŲ IR NACIŲ OKUPACIJOS ŽALĄ LIETUVA TIKISI ĮVERTINTI PER KELERIUS METUS

Tarptautinė komisija nacių ir sovietinių okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti žada "neduoti ramybės" Lietuvos ir kai kurių Vakarų valstybių valdžios institucijoms, kad būtų nenutrūkstamai finansuojamas galutinis Lietuvos patirtos žalos įvertinimas.

Komisijos pirmininkas, Seimo narys Emanuelis Zingeris žurnalistams rugpjūčio 30 d. sakė, kad per kelerius artimiausius metus bus pateiktas galutinis Lietuvos "ūkinio, dvasinio ir kultūrinio nudėvėjimo" dėl nacių ir sovietų okupacijų įvertinimas.

"Kitaip sakant, atsakysime į klausimą, kas dabar yra Lietuva, ir kas ji būtų, jei būtų likusi normali valstybė su privačia nuosavybe", sakė E. Zingeris.

Jo nuomone, net ir ekonominių problemų kamuojama Lietuva privalo finansuoti tokį įvertinamąjį darbą, nes kitaip "naivu tikėtis Vakarų paramos".

"Tačiau ir kai kurios Vakarų valstybės - JAV, Vokietija - yra

šiek tiek Lietuvai skolingos už Jaltos susitarimą, todėl neturėtų likti nuošalyje", mano komisijos pirmininkas.

Rugpjūčio 28 d. Vilniuje posėdžiavusiai tarptautinei komisijai pranešimą apie Lietuvos ūkio patirtus nuostolius sovietinės okupacijos laikotarpiu perskaitė Ekonomikos ir privatizacijos instituto direktorius Juozas Bivainis.

E. Zingeris pabrėžė, kad ši medžiaga kol kas yra "neskelbtina", nors tai "labai rimtas, šimtų Lietuvos ekonomistų, teisininkų ir mokslininkų parengtas dokumentas".

"Skaičiai yra įtikinami, bet dar negalutiniai", sako Seimo narys.

Anot jo, dar nepasirengta, kad galima būtų pateikti pretenzijas valstybių okupančių teisių perėmėjoms.

Lietuvai per 50 sovietinės okupacijos metų padarytą žalą tiria dar 1996 m. pradžioje Vyriausybės sudaryta komisija.

Vyriausybė yra įpareigojusi

ministerijas, departamentus, kitas valstybės įstaigas teikti komisijai ir ekspertams informaciją, kurios reikia padarytai žalai skaičiuoti.

Nustatyta 16 žalos rūšių. Tai žala, padaryta vykdant genocidą, persekiojant rezistenciją, žala dėl okupuoto krašto piliečių prievartinio ėmimo į sovietinę kariuomenę, okupacinio režimo padaryta žala miesto ir kaimo gyventojams, žala dėl priverstinės emigracijos, kompensacijos už atimtas gyvybes, žala katalikų ir kitų konfesijų bažnyčioms, juridiniams asmenims, visuomeninėms organizacijoms, žala dėl valstybės gyvybinių funkcijų nutraukimo, žala, padaryta valstybės turtui, Lietuvos gamtai, ūkiui ir kultūrai, bei kita neatlyginta žala valstybei.

Dėl nepakankamo veiklumo kritikuotos pernai sudarytos komisijos pirmininkas E. Zingeris sakė, kad nuo šiol visų posėdžių medžiaga bus publikuojama.

BNS

LIETUVOS PREZIDENTAS PASVEIKINO RAŠYTOJĄ ALGIRDĄ LANDSBERGĮ

Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus pasveikino rašytoją ir dramaturgą Algirdą Landsbergį 75-ųjų metų jubiliejais proga. "Ilgametė kūrybinė veikla, knygos ir straipsniai, dramos ir eilėraščiai tapo ne vien Jūsų talento raiška, bet ir visos mūsų tautos kultūros dalimi, įtaigiai atspindinčia žiaurios besibaigiančio amžiaus įvykius. Jūsų raštai mokė žmones būti stipriais ir likti sąžiningais sau ir kitiems visose gyvenimo situacijose, nepaisant didelių neteisrybių bei nepelnytų skriaudų. Dėkoju Jums už talentą, skirtą savajai tautai ir valstybei, už ilgametę tarnystę Lietuvos ir pasaulio

kultūrai bei menui. Nuoširdžiai prisidedu prie visų gražių žodžių, skiriamų Jums jubiliejais proga. Linkiu stiprios sveikatos, ilgų literatūrinės veiklos metų ir kuo geriausios kloties", teigiama sveikinimo telegramoje.

Algirdas Landsbergis gimė 1924 m. birželio 23 d. Kybartuose. 1941 m. Kaune baigė IX (Jėzuitų) gimnaziją. 1941-1943 m. studijavo VDU lituanisti kę, 1944 m. išvykęs iš Lietuvos - Mainzo universitete anglistiką ir romanistiką. 1949 m. atvykęs į JAV, dar studijavo anglistiką Brooklyn College, o Columbi-jos universitete - lyginamąją literatūrą, iš jos 1957 m. gau-

damas magistro laipsnį. 1965-1992 istorijos ir literatūros profesorius Fairleigh Dickinson universitete (New Jersey).

Tremties metais lietuvių gimnazijose Wiesbadene ir Kasselje dėstė vokiečių ir anglų kalbas. 1956-1966 m. redaktorius prie Pavertųjų Europos Tautų Seimo. Rašė straipsnių literatūros ir teatro temomis (*Žvilgsniuose, Aiduose, Metmenyse, Literatūros Lankuose, Šiaurės Atėnuose* ir Europos spaudoje).

Grožinėje literatūroje A. Landsbergis debiutavo eilėrašiais periodikoje, ilgainiui susitelkdamas prie beletristikos ir dramos, buvo apdovanotas

SUSTABDYTA LITIMPEKS BANKO VEIKLA

Lietuvos bankas sustabdė komercinio "Litimpeks" banko veiklą. "Litimpeks" bankas turi apie 60 - 80 mln. litų neapmokėtų pervedimų. "Litimpeks" užima apie 2 % Lietuvos rinkos. Specialistų teigimu, tai nėra didelė dalis ir kitiems Lietuvos bankams nebūtų sunku ją pasiskirstyti. Kol kas nei Lietu-

voje, nei užsienyje nėra norinčių gaivinti "Litimpeks" banką. "Litimpeks" negali atsigauti nuo 1995 metų, kuomet Adolfo Šleževičiaus vyriausybės sprendimu buvo sutabdyta šio ir Lietuvos akcinio inovacinio banko veikla. Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus susitiko su Lietuvos bankų vadovais.

Lietuvos rytas

LIETUVOJE JAU PARENGTA PASIRENGIMO NARYSTEI NATO PROGRAMA

Lietuvos pasirengimo narystei NATO programos projektą rugpjūčio 28 d. per posėdį Vilniuje patvirtino tarpžinybinė integracijos į Šiaurės Atlanto aljansą koordinavimo komisija.

Dokumente numatyta, kokių veiksmų ir priemonių Lietuva šiais bei kitais metais imsis siekdama narystės NATO. Programa apima daugelį sričių - politiką, ekonomiką, gynybą, saugumą, teisę ir kitas.

Kai šiai programai pritaris ir Lietuvos Vyriausybė, ji bus pristatyta NATO.

Lietuvos integracijos į NATO koordinavimo komisija iš įvairių valstybės institucijų pa-

reigūnų sudaryta balandžio pabaigoje, tuoj po NATO šalių vadovų susitikimo Vašingtone.

Šiame viršūnių susitikime aljanso narės patvirtino "Narystės veiksmų planą", kurio tikslas - padėti šalims kandi-

datėms pasirengti narystei NATO. Lietuva, kaip ir kitos kandidatės, iki rugsėjo 1 dienos žada parengti atsakymą į šį planą. Tai ir bus nacionalinė pasirengimo narystei NATO programa, kurios projektą komisija patvirtino užsienio reikalų ministro Algirdo Saudargo pirmininkaujame posėdyje.

ELTA

Algirdas Landsbergis

takliai anglų kalba - Off Broadway, Kanadoje, Afrikoje, Slovėnijoje, keliuose JAV universitetuose. Jo raštai išversti į pustuzinį kalbų. A. Landsbergis yra aktyvus Lietuvos PEN Amerikos skyriaus narys, iki šiol skaito klausytojų labai mėgiamas paskaitas apie pasaulinę literatūrą New Yorko viešosiose bibliotekose.

Š. m. gegužės-birželio mėn. Lietuvoje Nacionalinėje Mažvydo bibliotekoje vyko paroda, skirta A. Landsbergio gyvenimui ir kūrybai.

J. Kl.

PRAŠYMAS

Seimo valdyba prašo tarptautinę nevyriausybinių korupcijos prevencijos organizaciją "Transparency International" įsteigti savo skyrių Lietuvoje. Lietuvos nevyriausybinių organizacijų ir piliečių ragina prisidėti prie šio skyriaus steigimo bei veiklos, pranešė Seimo spaudos tarnyba.

ELTA

LEMTINGAS LIETUVOS DEŠIMTMETIS JAV ŽURNALE

Algirdas Landsbergis

Prezidentas Smetona atidaro tarptautinę skautų stovyklą Panemunėje; Nemuno idilija prie Birštono; nacių rinkiminiai šūkiai dar lietuviškoje Klaipėdoje; paskutinis sklidinas traukinys išrieda iš Klaipėdos prieš pat vokiečių įžygiavimą; sovietų tankai įrieda į Kauną; būsimo holokausto aukos dar prieš totalitarinį tvaną; ir t. t.

Trisdešimt teksto palydimų nuotraukų - Lietuvos panorama tarp 1935 ir 1946 m. - buvo išspausdintos kultūrinio žurnalo *Double-Take* pavasario laidoje. Žurnalą leidžia Duke universiteto (N.C.) Dokumentinių studijų centras. Šio numerio viršelyje - sprinteris Michaelis Preisas krūtine pertraukia 100 metrų lenktynių baigmės juostelę.

Nuotraukų autorius, Manhattane gyvenantis George Birmanas gimė Lietuvos žydų šeimoje, augo Gargžduose ir Kaune, kur jo tėvas vertėsi medienos prekyba, penkerius metus lankė Klaipėdos Vytauto Didžiojo, o vėliau Kaune 9-tą

ją gimnaziją. Tėvas dar dešimtmečiui padovanojo Voigtlandr fotoaparata ir jis pradėjo entuziastingai fotografuoti savo aplinką.

Ir taip, rašo žurnalas, Birmanas tapo liudininku, kaip dvi galybės "pradėjo spausti jo egzistencijos sienas". Klaipėdą aneksavo naciai, Hitleris su Stalinu pasidalino Vidurio-Rytų Europą. Kai 1940 m. sovietų tankai įdardėjo į Kauną, Birmanas juos vogėia nufotografavo prisidengęs laikraščiu.

Hitleriui 1941 m. užėmus Lietuvą, prasidėjo jos žydų medžioklė ir žudynės. Birmanas buvo uždarytas į Kauno getą ir po metų pasiūstas į Kėdainius dirbti aerouosto statyboje. Per visus tuos negandus jis su saviimi nešiojosi dar taikios jaunystės metais padarytas nuotraukas. 1944 m. vasarą nutaręs pabėgti, jis perdavė ten pat kalinamam tėvui savo pasą, gimimo metrikus ir apie 150 nuotraukų bei negatyvų, kuriuos šis, suvyniojęs į vaškinių popierių ir idėjęs į skardinę, užkasė po stovyklos virtuve.

Liepos 9 d. Birmanas replėmis perpjovė spygliuotą vielą ir drauge su tėvu ir kitu kaliniu po pačiomis sargybinių nosimis iššliaužė iš stovyklos drenažo grioviu.

Vokiečiams pasitraukus, Birmanas sugrįžo į Kėdainius ir išsikasė savo nuotraukas. Daugybė tose nuotraukose įrėmintų šeimos narių ir draugų buvo nacių nužudyti.

Po karo, nenorėdamas pasilikti sovietų okupuotoje Lietuvoje, Birmanas su suklustotais dokumentais išvyko į Lenkiją. Iš ten jis pasiekė Vieną, kur pradėjo studijuoti inžineriją. Jis taip pat išjungė į sionistų organizaciją Bricha, kuri buvo pradėjusi pastangas žydus išvesti iš sovietinės orbitos ir, tada dar nelegaliai, juos slapčia įvežti į Palestiną. 1952 m. jis atsidūrė New Yorke, kur ir dabar tebegyvena.

Dar Lietuvoje aistringai susidomėjęs aviacija, Birmanas kaip inžinierius dirbo raketų ir atominės energijos srityse, buvo fizikos tyrėju, projektavo

(nukelta į 2 psl.)

Lietuvos prezidentas Antanas Smetona (dešinėje) tarptautiniame berniukų Skautų suvažiavime. Panemunė, Kauno raj., 1938 m. liepos 12 d. G. Birmano nuotr.

Lemtingas Lietuvos dešimtmetis JAV žurnale

(atkelta iš 1 psl.)

povandeninius "vėjo malūnus" Pakistane.

Lietuvoje praleista jaunystė Birmano atmintyje tebėra tokia gyva, lyg jis būtų išvykęs užvakar. Jis prisimena savo mokytojus Klaipėdoje: Babių, Senkų, Užpurvį, lietuvių literatūrą dėščius Antaną Venclovą, geografijos dėstytoją Antaną Bendoravičių-Bendorių, su kuriuo New Yorke artimai bendravo. Tarp jo klasiokų buvo chicagiškis socialdemokratų veikėjas dr. Jonas Valaitis ir Clevelande apsigyvenęs dr. Čeičys. Atsitiktinai susitikę Manhattane At-

gimimo metais mudu peržiūrėjome albumuose išlikusias nuotraukas iš drauge praleistų metų (1940-1941) Kauno IX gimnazijoje: vardus, veidus, likimus.

Žurnalo *Double-Take* komentaras apie Birmaną ir jo nuotraukas užsibaigia šiais žodžiais: "Nežinodamas, kas jo laukia ir neabejodamas savo bendruomenės pastovumu, nors ji jau buvo pasmerkta sunaikinimui, jis savo fotoaparata kreipė į dalykus, kurie patraukė jo dėmesį. Kaip tuometiniai ir dabartiniai fotografai, kaip daugelis mūsų, šis jaunuolis

negalėjo pasakyti, ką jis iš tikrųjų matė. Dabar mūsų uždavinys tai suprasti".

Diskusijose apie lietuvių žydų santykius netrūksta stereotipų. George Birmanas, šviesus istorinės Lietuvos žydų bendruomenės ainis, šiuos stereotipus paneigia savo gyvenimu, darbais ir mąstysena. Jo nuotraukose ir prisiminimuose išlikusi Lietuva yra gyva ir autentiška.

(Šios nuotraukos ir komentarai prieinami ir Internetu: http://www.Doubletakemagazine.org/Nurodyti_Spring_1999_Nr_16.)

Sovietų tankai Kaune, 1940 m. liepos 15 d.

G. Birmano nuotr.

Lietuvos Vyčių 86-tas metinis suvažiavimas

(pradžią praeitame numeryje)

C.V. Ritualų komisijos pirmininkė Clemencine Miller paskelbė 4-to laipsnio kandidatus.

Loretta Stukienė pranešė metinę fondo apyskaitą ir apibūdino šio padalinio praeitų metų veiklą. Kalbėjo apie naują projektą - religinio švietimo programą, kurios tikslas parūpinti mokyklinio amžiaus vaikams tikybos vadovėlių. Vieno vadovėlio išspausdinimo kaina tiktai 2 dol., bet trūksta lėšų. Prašyta paramos šiam projektui. Aukos galima siųsti: *LCRA, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207*. Iš anksto dėkojame.

Toliau L. Stukienė paskelbė rašinio konkurso laimėtojus: 1-ma vieta Joann Antanavič - 300 dol., 144 k-pa, Anthracite; 2-tra vieta Nina Padalino - 200 dol., 24 k-pa, Chicaga; 3-čia vieta John Baltrus - 100 dol., 19 k-pa, Pittsburgh, PA.

Sekė naujos Centro valdybos rinkimai.

Naują 1996-97 m. Centro valdybą sudaro:

Dvasios vadas - prelatas kun. Juozas Anderlonis, Philadelphia 3 kuopa;

Pirmininkas - Jonas Mankus, Binghamton, 72 kuopa;

I vicepir. - Bernice Aviža, Hudson-Mohawk, 136 kuopa;

II vicepir. - Marytė Šepikaitė, Los Angeles, 133 kuopa;

III vicepir. (jaunimui) - Anna Marie Berger, Dayton, 96 kuopa;

Protokolų sekretorė - seselė Joanna Shainiauskas, Chicaga, 112 kuopa;

Finansų sek. - Mark H. Bell, Dayton, 69 kuopa;

Išdininkas - Richard Niedvares, Bridgeport, 16 kuopa;

Išdo patikėtiniai - Paul Strolia, Lemont, 157 kuopa; Wil-

liam Količius, Pittsburgh, 19 kuopa.

Komisijos:

Lietuvių reikalų - Leonard Barcousky, Pittsburg, 19 kuopa;

Lietuvių kultūra/kalba - Faustas Strolia, Lemont, 157 kuopa;

Ritualų - Clemensine Miller, Bridgeport, 141 kuopa;

Stipendijų - Irena Gečaitė-McCarthy, Dayton, 96 kuopa;

Ryšių su visuomene - Regina Juškaitė-Švobienė, Detroit, 102 kuopa;

Archyvų - Lionginas Svelnis, Boston, 17 kuopa;

L. V. fondas - Loretta Stukienė, Newark, 29 kuopa;

Šv. Kazimiero gildija - Anne Klizas Wargo, Anthracite, 144 kuopa;

"Pagalba Lietuvai" - Robert S. Boris, Detroit, 102 kuopa, Regina Juškaitė-Švobienė, Detroit, 102 kuopa.

Toliau garbės narystės pirmininkė Loretta Stukienė paskelbė 2000 m. garbės narių kandidatus - Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus ir kun. Peter Shakalis, 1 k-pa, Brocton, MA.

Po pietų vykusiam penktame posėdyje kun. Anderlonis sukalbėjo maldą. Anne Klizas Wargo, Šv. Kazimiero gildijos pirmininkė, sveikino visus svečius ir delegatus. Pranešė apie šio vieneto praėjusių metų veiklą. Paskelbė, kad 5,350 mišios buvo užsakytos. Suaukota virš 24,000 dol. Šv. Kazimiero kolegijai. Pristatytas Algimantas Bartkus, Lietuvių kolegijos seminarijos redaktorius Romoje. Jis sveikino Vyčius ir padėjo pirmininkei A. Wargo už jos pasiryžimą ir įdėtą darbą Šv. Kazimiero gildijai. Padėjo centro valdybai už dvasinę ir finansinę paramą per praė-

jusius metus. Apibūdino visas keturias seminarijas, veikiančias Lietuvoje: Vilniuje, Kaune, Telšiuose ir Vilkaviškyje.

Centro valdybos 3-čia pirmininkės pavaduotoja, dirbanti su jaunais vyčiais, Maria Deksnis trumpai apibūdino jaunimo veiklą šio suvažiavimo metu. Dalyvavo 14 jaunų vyčių. Suvažiavimo dalyviams buvo specialiai paruoštas vaidinimėlis "Šiluvos Marija". Jaunieji gražiais kostiumais ir deklamacija atliko savo roles.

Per šį suvažiavimą vyčiukai buvo labai užsiėmę. Turėjo išvyką į Philadelphia apžiūrėti istorinį miestą, aplankyti New Jersey valstijos akvariumą ir pavaikščioti per Philadelphiajos nepriklausomybės parką.

Padėkos ženklą jaunimas įteikė Maria Deksnis gėlių puokštę.

Po to buvo priimamos rezoliucijos ir straipsniai.

Mandatų komitetas pranešė, kad penktame posėdyje dalyvavo 11 garbės narių, 7 dvasininkai, 103 delegatai, 9 Centro valdybos nariai, 22 svečiai iš 5 rajonų ir 34 kuopų.

Los Angeles 133-ioji kuopa pasiūlė (ir buvo priimta) globoti 87-ąjį Lietuvos Vyčių suvažiavimą/seimą, kuris bus ruošiamas 2000 m. rugpjūčio 27-31 d. Los Angeles, CA. Suvažiavimui bus išnuomotas Sheraton Universal viešbutis, šalia Universal Studios.

Malda ir Lietuvos Vyčių himnu oficialiai baigėme 86-ąjį Lietuvos Vyčių suvažiavimą/seimą.

Vėliau seimo ruošimo komitetas suruošė pobūvį naujai išrinktai Centro valdybai ir garbės nariams. Po to viešbučio pokylių salėje vyko iškilmingas seimo uždarymo banketas.

Regina Juškaitė-Švobienė

Prieš prašydami paskolos, patikrinkite savo kredito istoriją

Amerikoje retas žmogus, pirkdamas didesnę pirkinių, užmoka visus pinigus iš karto. Perkant namą ar kitą brangesnę nuosavybę, paprastai žmogus prašo paskolos - skolinasi iš kurios nors paskolą duodančios institucijos. Tos finansinės institucijos prieš duodamos paskolą nori žinoti, ar skolininkas yra patikimas, ar jis laiku ir gerai moka skolas. Todėl, prieš prašant paskolos perkant namą ar kitą nuosavybę, svarbu, kad pranešime apie jūsų kreditą nebūtų išvėlusiu klaidų, nes kredito pranešimas gali būti lemiamas, ar gausite paskolą, ar prašymas paskolai bus atmestas.

Jeigu jūsų kredito istorijos pranešime būna padarytų klaidų, federaliniai įstatymai padeda tai lengvai ištaisyti. "The Fair Credit Reporting Act" sako, kad įstaigos, renkančios žmonių kredito duomenis, jums prašant, turi patikrinti jūsų duomenis per 30 dienų. O tų klaidų pasitaiko daug. Neseniai "Public Interest Research Group" padarė apklausą ir rado, kad net 70% iš jų tikrintų kredito duomenų turėjo netikslią informaciją. Tos grupės darytoje apklausoje 1998 metais buvo net 29% pranešimų, kuriuose rasta labai stambių klaidų.

Čia keturi patarimai bus jums paskolų prašytojams.

1. Iš anksto patikrinkite visus savo kredito duomenis. Yra trys pagrindinės įstaigos, kurios renka apie jus finansinę informaciją iš skolintojų įstaigų, viešų dokumentų ir kitų šaltinių. Tos trys įstaigos yra: *Equifax*, *Experian* ir *Trans Union Corp*. Surinkti duomenys dažnai kartojasi. Pvz., jūsų Visa kortelės davėjas gali nusiųsti tą pačią informaciją apie jūsų mokėjimo istoriją visoms tomis įstaigoms. Antra vertus, informacija iš mažesnių skolintojų, pvz., sveikatos klubų (Health Clubs), gali būti pasiūsta ne visoms trims. Kada tikrintate kredito istoriją, turite gauti savo kredito istoriją iš visų trijų minėtų įstaigų. Kredito pranešimo kopija kainuoja nedaug - 8 doleriai už vieną pranešimą, o daugeliu atveju ir visai nieko nekainuoja.

Jei norite gauti informaciją kaip paprašyti kredito pranešimo (credit report), skambinkite telefonais: *Equifax: 800-685-1111*; *Experian: 888-397-3742* ir *Trans Union: 800-916-8800*. Geriausia paprašyti tų pranešimų mažiausiai 6-12 mėnesius prieš paduodant prašymą paskolai gauti. Kodėl? Nors kredito biurai turi atsiųsti pranešimus greitai, bet klaidų ištaisymo procesas gali ilgiau užtrukti.

2. Svarbu, kad nebūtų neaiškumų, kas jūs esate kredito istorijoje. Dažnai žmonės, nekreipdami dėmesio, patys prisidaro klaidų savo kredito pranešimuose, duodami įvairias savo pavardes, vardo versijas ir adresus. Jūs sumažintumėte klaidas kredito pranešimuose sumažinant jus su kuo nors kitu, jei visada naudotumėte tiksliai savo teisėtą pavardę, o ne pavardes, malonybinius vardus ar tik inicialus savo vardo, kai prašote kredito kortelės ar paskolos iš finansinės institucijos. Naudokite vienintelį savo namų adresą visuose kredito prašymuose, kad gautumėte pranešimus iš kredito įstaigų, siunčiamų tuo pačiu adresu, o ne į antrąjį jūsų turimą namą ar darbovietę.

3. Ieškokite nemokamos pagalbos sprendžiant kredito problemas. Fannie Mae, di-

džiausias JAV-jų šaltinis gauti paskolas namui pirkti, gali jus nukreipti į nemokamą ar mažai kainuojantį patarnavimą, jei jums reikia pagalbos, sprendžiant kredito pranešimų klaidas ar kitus trukdymus. Jei norite gauti vieną iš 300 jų rekomenduojamų įvairių kredito problemas sprendžiančių įstaigų, skambinkite 800-732-6643. Skambinkite tuo pačiu telefonu, jei norite gauti lankstinuką *"Building a Better Credit Record"*, arba brošiūrą *"What Are Credit Scoring And Automated Underwriting?"*

4. Atminkite, kad daugelis klaidų, padarytų žmonių kredito istorijoje, pasitaiko netęčia. Didžioji dalis informacijos apie jūsų finansinį stovį, pvz., jūsų kortelės mokėjimų istorija, yra siunčiama iš kredito įstaigų kompiuteriais tiesiog į tas tris

minėtas įstaigas. Didelė dalis duomenų perdavimo priklauso nuo žmogaus rankos, pvz., duomenys teismo bylų dėl bankrotų ir turto areštų (liens). Dirbant, renkant duomenis, visada pasitaiko klaidų. Nors labai nemalonu sužinoti, kad kredito pranešime yra išvėlusios stambi klaidos, tačiau daugumas klaidų yra grynai įrašymo klaida arba sumaišytos asmens tapatybės padarinys. Paskolų davėjai taip pat nori, kad būsimiems klientams būtų ištaisytos klaidos jų kredito istorijoje. Taigi patikrinkite savo kredito istoriją, nustaibkite, jei rasite ten klaidų, jas ištaisykite.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių Reikalų Taryba

Parėngė B. Jasaitienė ir A. Šmulskienė

Naudotasi medžiaga iš "Chicago Tribune" (1998.12.25)

NEW JERSEY SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunosms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiektis su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigecycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODU SALĖ -

+

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Kova tarp tikėjimo ir netikėjimo (1)

Žmogus amžinai siekia tiesos. Bet amžinai žmogų tyko ir klaida. Kaip tiesa turi visą laiką kovoti su klaidos grėsme, taip visą laiką turi kovoti ir tikėjimas su netikėjimo šalčiu. Visa žmonijos istorija yra viena dramatiška tikėjimo ir netikėjimo kova. Kuris teisingas - tikėjimas ar netikėjimas? Ar tikėjimas tėra baimės diktuojami prietarai? Ar negreičiau netikėjimas tėra savižudiškas išdidumas? Nėra amžiaus, kuriame būtų išblėsęs tikėjimo ilgesys. Bet lygiai nėra amžiaus, kuriame nebūtų buvęs gyvas ir netikėjimas. Vyksta ši amžinoji tikėjimo ir netikėjimo kova ir mūsų dienomis.

Visais laikais vyksta tikėjimo ir netikėjimo kova, bet kiekviename amžiuje ji yra savotiška, vis kitokio pobūdžio. Priklauso šis savotiškumas ne nuo tikėjimo. Tikėjimo tiesa nepriklauso nuo laikų keitimosi, nes ji visais amžiais lieka ta pati. Niekas joje nesensta, ir nieko naujo ji neprivalo. Visada tikėjimo tiesa yra lygiai jauna - teikia jai šį jaunumą amžinoji Evangelijos dvasia. Viena tėra tiesa, bet už tai klaidų gali būti be galo daug ir be galo įvairių. Kiekvienas amžius turi savo klaidas. Todėl vis maino savo išvaizdą ir netikėjimas: vienu laiku jis reiškiasi vienaip, kitu - kitaip. Buvo laikų, kuriais Dievas buvo neigiamas gyvenimo džiaugsmo vardan. Buvo laikų, kuriais Dievas buvo atmetamas laisvės vardan. Šitas netikėjimo pavidalų keitimasis ir padarė tai, kad tikėjimo ir netikėjimo kova kiekviename amžiuje įgyja vis kitokį pobūdį.

Privalome gyventi savo krikščioniškąją tiesą. Bet reikia pažinti ir savo laiko klaidas. Antraip gali iškilti pavojus, kad nejučiomis jos ims brautis ir į mūsų pačių tarpą. Istorinė patirtis liudija, kad labai dažnai uoliai ateina netikėjimo talkon net ir kai kurie tikintieji, laiko klaidų suvedžioti. Arba jie tik iš pradžių nepastebi šio laiko klaidų pragaištingumo arba iš viso ir galutinai jose paskęsta. Ypačiai toks pavojus yra gyvas tais laikais, kai netikėjimas reiškiasi ne atvira karinga bedievybe, o kitais pavidalais, kitais vardais prisidengęs.

O mūsų dienos kaip tik tokios. Visi šiandien religijos atžvilgiu stengiasi labiau pabrėžti savo toleranciją, negu priešišumą. Net ir tie, kurie dar neseniai, garsiu prancūzų bedievių žodžiu tariant, reikalavo "ėsti kunigus", šiandien labiau kalba apie sąžinės laisvę, negu anuo posakiu svaídosi. Meksikos katalikų persekiojimas atrodo likęs neatmenamoje praeityje. Karingosios bedievybės šaukliai nutilę.

Todėl ne vienas iš paviršiaus gali pasirodyti, kad mūsų dienos tikėjimo ir netikėjimo kova tebevyksta Rytuose. Bet iš tiesų toli gražu ji nėra nutilusi nė Vakaruose, nes ji niekada nenutilsta. Tiesa, reikia tuos visus faktus, kuriuos anksčiau minėjome, teigiamai vertinti. Tačiau tuo visu besidžiaugiant, netenka pamiršti, kad netikėjimas visada labiau tik savo taktiką keičia, nors iš viso atsisako prieš tikėjimą kovoti.

(bus daugiau)

Nijolė Maslauskienė

Lietuvos komunistų tautinė ir socialinė sudėtis 1939 m. pabaigoje–1940 m. rugsėjo mėn.

4

Tai buvo viena iš svarbesnių priežasčių, dėl kurios žydai aktyviai stojo į LKP 1939 m.–1940 m. pirmoje pusėje.

Nors Lietuvos komunistų partijoje žydai sudarė 30 proc. narių, tačiau jų įtaka buvo kur kas didesnė. Daugelis LKP lėšomis išlaikomų komunistų (LKP CK instruktorių, ryšininkų, konspiracinių būtų šeimininkų) buvo žydų tautybės darbininkai ir amatininkai. Žydų prekybininkai, verslininkai ir amatininkai rėmė LKP ir MOPR'ą pinigais. Tarp MOPR'o aktyvistų buvo 60 proc. žydų. Daug žydų buvo tarp komunistų inteligentų, todėl jie turėjo tradiciškai stiprias pozicijas tarp komunistinės spaudos leidėjų, agitatorių ir propagandininkų, partinio švietimo sistemoje. Jie darė didelę įtaką partijos organizaciniam ir ideologiniam darbui. Stiprias žydų pozicijas LKP ir jos vadovybėje, išskirtinį LKP dėmesį žydų etninės grupės interesams rodo ir pats komisijos darbas su žydais įsteigimo faktas.

Lietuvos Respublikos tautinė politika buvo civilizuota, Lietuvoje niekada nebuvo masinio antisemitizmo. Tai lėmė ir šimtmetės lietuvių nacionalinės tradicijos, jų tolerancija kitoms tautoms, religijoms ir kultūroms. Antisemitinės nuotaikas mėgino kurstyti tik kai kurios politinės jėgos. Tokias nuotaikas Kaune kurstė ir LKP Kauno miesto organizacijos, kurios daugumą sudarė žydai, vieši antivalstybiniai veiksmai 1939 m. Jų padažnėjo pasirašius SSRS–Lietuvos sutartį ir dislokavus SSRS kariuomenę Lietuvoje. Atviras prosovietinis Kauno komunistų veikimas darė visuomenei slogų įspūdį ir skatino antisemitizmą. Pažymėtina, kad kitose Lietuvos vietovėse komunistai neveikė taip atvirai

Vilniaus regioniniai parkai pagaliau turi šeimininką

Žemė be savininko užželia piktžolėmis, sodai – sulaukėja, skursta. Saugomos teritorijos šiuo atveju "saugomos" tik popieriuose. Šiandien atrodo keista, kad net 7 metus nuo įkūrimo du Vilniaus regioniniai parkai – Pavilnio ir Verkių – buvo be šeimininko, t.y. be direkcijos. Čia, sostinės pašonėje, tiesiog jos glėbyje, o ne kur nors šalies pakraštyje.

Vos prieš du mėnesius įsteigta Pavilnio ir Verkių parkų direkcijai ėmėsi vadovauti energinga ir sumani gamtosaugininkė Vida Laurutėnienė, turinti 14 metų darbo patirtį Vilniaus gamtos apsaugos draugijoje. Jos pavaduotoja – taip pat patyrusi gamtosaugininkė Rūta Baškytė. Apie išskirtines Vilniaus vietas, kurias būtina išsaugoti ateičiai, ir apie pirmuosius direkcijos žingsnius su direktore Vida Laurutėnienė kalbasi Alis Balbierius.

A. Balbierius. Pavilnio ir Verkių regioniniai parkai buvo įkurti 1992 metais. Šios gražiausios ir ekologijos požiūriu vertingiausios Vilniaus vietovės iki šių metų buvo be šeimininko. Ar per tą laiką nenukentėjo parkų gamtovaizdis, ar daug būta pažeidimų?

V. Laurutėnienė. Pati didžiausia statybų invazija į regioninių parkų teritorijas vyko po 1990-ųjų, kada prasidėjo privačios nuosavybės atstatymas, įvairiausios reformos, o parkų teritorijų ribos bei juridinis statusas nebuvo patvirtinti. Tada ir vyko pats didžiausias chaosas. Kaip tu minėjai, iš tiesų nebuvo institucijos, atstovaujančios parkų interesus. Buvo ir yra girininkijos, bet jų paskirtis daugiau ūkinė – prižiūrėti ir tvarkyti miškus.

Gal būsiu nekukli, tačiau Vilniaus gamtos apsaugos draugija tais laikais buvo aktyviausia visuomeninė parkų interesų gynėja. Tas atstovavimas buvo panašesnis į seną posakį: karavanas eina, o šuo loja..., bet nepasakytiau, kad visai nieko nepavyko padaryti. Sustabdėme "garsiausius" statybas Lygialaukiuose, kur jau buvo 11 dailininkų kūrinių dirbtuvių namų pamatai. Taip pat pavyko iš parkų teritorijos išskeldinti liūdnei pagarsėjusios VAK firmos degalinę ir motelį šalia Pučkorių piliakalnio, kur jie buvo numatę įsikurti.

Kai kas pavykdavo ir tada, o šiandien negaliu pasakyti, kad per du mėnesius parko direkcija nuvertė kalnus... Dabar inventorizuojame, tiriamo teritoriją. Apskritai parko ribos, taip pat jų problemos yra aiškos ir nenaujos. Šiuo metu neaptikome jokių rimtų pažeidimų ar savavališkų statybų židinių, dėl ko reikėtų skambinti visais varpais. Tik gaila, kad į parko ribas pateko ne visos vertingiausios ir gražiausios teritori-

jos. Ten, kur gražiausi pušynai jau už parkų ribų, šiuo metu vyksta masinės statybos.

A.B. Kiek girdėjau, Lietuvoje tėra du regioniniai parkai, priklausantys savivaldybėms, o ne tradiciškai – Aplinkos ministerijai. Kokie tokios priklausomybės pliusai ir minusai?

V.D. Be Pavilnio ir Verkių – dar Anykščių regioninis parkas. Nors teko girdėti, kad pastarasis jau rengiamas perduoti ministerijai. Mūsų direkcija įkurta prie Vilniaus savivaldybės Sveikatos ir socialinės apsaugos departamento, kuris rūpinasi ir gamtos apsaugos dalykais. Mano nuomone, tas mūsų pavaldumas yra sąlygiškas, netgi parankus. Jei turime didesnių problemų, tai jas spręsti padeda departamentas. Šiaip esame pakankamai savarankiški, direkcija nėra koks Departamento skyrius. Mes imamės atsakomybės dėl parkų apsaugos ir tvarkymo. Kol kas miesto valdžia labai geranoriškai nusiteikusi. Kai tik nuvažiuojame į savivaldybę, tuojau klausia, ar nereikia ko nors padėti.

A.B. Birželio 4 dieną, Pasaulinės aplinkos apsaugos dienos išvakarėse, į direkcijos patalpų atidarymą ir parkų

prezentaciją buvo atvykusi vos ne visa sostinės valdžia. Meras pavežiotas po Verkių parką su brikle, o spaudoje daug rašyta apie direkcijos planus. Man regisi, kad vidutiniškai europietiška sutvarkyti šiuos abu parkus reikėtų ne vieno milijono – turiau galvoje visą infrastruktūrą, apsaugą, tyrimus, taip pat planus atkurti žirgyną bei vežioti svečius po parkus su brikomis.

V.L. Puikiai suvokiame, kad direkcija kaip nauja struktūra įkurta vos prieš du mėnesius. Esant dabartiniam skylėtam biudžetui, mūsų reikmėms lėšos šiemet apskritai nebuvo planuotos. Gavome pinigų kol kas tik būtiniausioms reikmėms – algoms, transportui, patalpų Žaliųjų ežerų gatvėje 53 išlaikymui ir pan. Manau, kad parko direkcija turėtų ir pati šiek tiek užsidirbti. Tačiau prieš tai turim padaryti tuos darbus, kurių neatliko planavimo dokumentų rengėjai. Tai – parinkti takus pėstiesiems, dviratininkams ir juos įrengti. Juk ir iš pažintinio turizmo galima šį tą uždirbti, naudojantis gražiausiomis Vilniaus vietovėmis. Štai Verkių regioniniame parke nėra numatyti nei pėsčiųjų, nei dviratininkų takai, nekaltant apie keliukus kinkomajam transportui. Taigi, patys

vaikštome, važinėjam po miškus ir kalvas, ieškome geriausių ir įdomiausių variantų.

A.B. Verkių parko teritoriją pats neblogai pažįstu, gyvenu čia jau 18 metų. Per tą laiką labai sustiprėjo antropogeninis poveikis šiai vietai, jos gamtai – ežerams, upėms, miškui, kalvoms. Vis daugiau poilsiautojų, lankytojų, uogautojų ir grybautojų – ir vis daugiau miškuose šiukšlių, ištrypiamos jau ir pačios nuošaliausios vietos. Ką galvojat daryti, kad gamta kaip nors pajėgtų prisitaikyti prie didesnio žmonių skaičiaus ir išliktų tokia, kokią mes norim ją regėti?

V.L. Mūsų užduotis – gauti kitiems metams lėšų, kad galėtume parengti bent jau Žaliųjų ežerų rekreacinį projektą. Štai prie tų ežerų yra plažės, kažkokia šašlykinė, gelbėtojų stotis, valčių nuomos punktas, bet nėra kompleksinio sprendimo kaip ir kur plėsti ir kur – nesiplėsti... Šis procesas turi būti valdomas, o ne stichiskas. Jį valdyti – tiesioginė direkcijos pareiga. Apskritai norisi parengti motyvuotą kompleksinę abiejų parkų tvarkymo ir naudojimo, taip pat ir apsaugos viziją, o ne pulti "gesinėti gaisrus" tai vienoje, tai kitoje vietoje. Šiandien kai ką bandom tvarkyti su Vilniaus gamtos apsaugos jaunimo klubo, pavyzdžiui, jau rinkom šiukšles labiausiai lankomoje Pavilnio parko vietoje – prie Pučkorių užtvankos, piliakalnio.

A.B. Pavilnio ir Verkių parkai "prisodrinti" ne tik kultūros ir istorijos paminklų, vertybių, ne tik gamtos grožiu jie pasižymi, bet ir turtinga biologine įvairove, retosiomis ar į Raudonąją knygą įrašytomis augalų ir gyvūnų, grybų rūšimis. Kokia dabar parkų rezervatinių zonų, taip pat ir ypač saugomų bendrijų ar populiacijų būklė?

(nukelta į 6 psl.)

Neries vingiai

S. Žvirgždo nuotr.

kaip Kaune, o jų organizacijose žydai nesudarė daugumos.

Žydai komunistai sudarė mažą Lietuvos žydų dalį, neatspindėję jų daugumos pažiūrų ir neišreiškė jų siekių. Jų įtaka žydų bendruomenei buvo palyginti menka. Dauguma žydų telkėsi į gausias ir įtakingas sionistų bei folkistų politines organizacijas, kurios laikėsi antikomunistinių nuostatų. Nepaisant to, kai kurios Lietuvos Respublikos žinybos ir politinės jėgos formavo nuostatą, kad žydų tauta linkusi priimti bolševizmo ideologiją ir šlietis prie nelegalios komunistų partijos. Nors Lietuvos visuomenė niekada netapatino žydų komunistų su visa žydų tauta, tačiau tokie tendencingi, lietuvių ir žydų tautas kiršinantys teiginiai kurstė labiausiai nuskurdusių ir neišsilavinusių sluoksnių antisemitines aistras.

Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui ir SSRS įvedus į Lietuvą kariuomenę, komunistiniam judėjimui susiklostė palankesnės sąlygos. SSRS kariuomenės dislokavimas sukėlė naują LKP veiklos suaktyvėjimo ir jos greitą augimo tendenciją. Komunistų veikla iš pradžių pagyvėjo Kauno mieste ir apskrityje, vėliau Alytaus, Seinų, Rokiškio, Zarasų ir kitose apskrityse, kur buvo dislokuoti SSRS kariniai daliniai ar Lietuvos teritorija ribojosi su SSRS. Čia į komunistų partiją ėmė grįžti iš jos 1937 m.–1939 m. pirmoje pusėje pasitraukę nariai ir stojo nauji. Beveik pusė LKP gretas 1939 m. papildžiusių 224 asmenų į partiją įstojo tų metų pabaigoje, o Kauno miesto organizacijoje visi 25 komunistai, papildę organizacijos gretas 1939 m., įstojo į ją lapkričio–gruodžio mėn. Aktyviausiai į LKP stota Alytaus (48 asmenys, beveik visi įstojo 1939 m. rudenį), Rokiškio (43), Kėdainių (19), Zarasų (12) ir Raseinių (10) apskrityse.

SSRS kariuomenės įvedimas sustiprino tautinių mažumų varguomenės prokomunistinę orientaciją ir paskatino ją šlietis prie komunistų partijos. Visi 1939 m. spalio–gruodžio mėn. Kauno mieste ir pusė Kauno apskrityje į LKP įstojusiųjų buvo žydų tautybės asmenys. SSRS kariuomenės įvedimas taip pat pakurstė pro-

rusišką nuotaiką Rokiškio, Zarasų, Kauno ir kitose apskrityse. Beveik visi 43 LKP gretas 1939 m. Rokiškio apskrityje papildę asmenys įstojo į partiją 1939 m. rudenį, dauguma jų buvo rusai. Rusų komunistų skaičius taip pat padidėjo Kauno apskrities organizacijoje. Tarp kai kurių Kauno apskrities Jonavos valsčiaus komunistų, pirmiausia Jonavoje ir Gaiziūnuose dirbusių rusų darbininkų, sustiprėjo antisemitinės nuotaikos. Siekdami įsigalėti partinėse organizacijose, jie ėmė stumti iš kuopelių žydus, kurie po 1931 m. LKP valymo turėjo palyginti nedideles pozicijas. Rusų antisemitizmą skatino SSRS–Vokietijos sutartis ir ketvirtajame dešimtmetyje VKP(b) vykdyta žydų išstūmimo iš partijos politika. Tai lėmė ir neproporcingai didelis žydų atstovavimas LKP, kurį kai kurie komunistai rusai suvokė kaip žydų įsigalėjimą.

Pagyvėjęs LKP veiklai, nutarta atnaujinti po Zigmo Angariečio suėmimo 1938 m. kovo mėn. nutrūkusius ryšius su Kominternu ir sureguliuoti santykius su VKP(b). 1939 m. lapkričio mėn. CK sekretorius I. Meskupas važiavo į Maskvą pateikti LKP veiklos ataskaitą, atnaujinti ryšių ir išsirišinti lėšų. LKP CK ataskaitoje jis nurodė, kad 1939 m. pabaigoje partijoje buvo apie 1000 narių. Norėdama gauti Kominterno pritarimą savo politinei linijai, LKP stengėsi rodyti organizacinės veiklos pagyvėjimą ir didesnę narių skaičių. Po Z. Angariečio suėmimo patyrusi organizacinę krizę ir dar neatsigavusi, ji nenorėjo rizikuoti suteikti kokią nors dingstį apkaltinti ją dėl komunistų bėgimo iš partijos. Dėl to LKP vadovybė buvo suinteresuota mažinti narių nubyreimą. Norėdama išsirišinti daugiau lėšų ji stengėsi parodyti, kad partija yra gausi. Dėl šių aplinkybių LKP vadovai galėjo padidinti narių skaičių, bet jokių būdu jo nemažinti. Tačiau būtina atsivėlgti ir į tai, kad dėl teroro atmosferos VKP(b) ir Kominternas mažai tikėtina, jog LKP vadovybė būtų išdrįsusi klastoti tokius duomenis. Kadangi I. Meskupo ataskaitoje buvo pateiktos žinios apie LKP, kurias jis turėjo išvykdamas į Maskvą 1939 m. lapkričio mėn.,

(nukelta į 4 psl.)

■ **Vakarų žiniasklaida** įvardino Rusiją kaip gangsterių ir vagių valstybę. Informacinės agentūros "Interfax" monitoringas Internetu (<http://www.interfax.ru>) pateikia vertimus iš Vakarų laikraščių, kuriuose be kita ko svarstoma, kad tokią valstybę, galbūt, sukūrė pats Rusijos prezidentas B.Jelcin ir jo "šeima", tiesiogiai dalyvaudami tarptautinėse finansinėse aferose.

■ **Rusijos Dūmos parlamentinė** grupė "Liaudies valdžia" pirmininkas Nikolaj Ryžkov pranešė, kad jis ragins Dūmą kreiptis į visas tarptautines žmogaus teises ginančias organizacijas, taip pat ir į Europos Tarybos parlamentinę asamblėją, dėl teisminės savivalės Lietuvoje, kurioje buvo nuteisti buvę šios respublikos kompartijos Centro komiteto lyderiai Mykolas Burokevičius ir Juozas Jermalavičius.

■ **Taline Latvijos prezidentė** Vaira Vīķe-Freiberga kalbėjosi su Estijos prezidentu Lennartu Meriu ir Parlamento pirmininku Toomui Savio apie Baltijos valstybių vienybę, ypač kai Latvija ir Estija siekia NATO ir ES narys. Susitikimų metu buvo sutarta, kad Estija padės Latvijai sutvarkyti jos rytinę sieną su Rusija.

■ **Estijos ministras pirmininkas** Marti Laar Taline pranešė, kad Estija sieks padidinti išlaidas karinėms reikmėms iki 2 procentų bendro vidaus produkto. Jis tvirtino, kad investicijos į karybą yra investicijos į ateitį.

■ **Rugsėjo pradžioje** pradedės 22-jų liūdnai pagarsėjusio komunistinės Lenkijos specialiosios policijos padalinio "Zomo" narių teismas. 1981 m., gruodžio mėn. įvedus karo stovį, jie jėga malšino šachtininkų streiką Katovicuose, tuomet Vujeko šachoje žuvo 9 žmonės. Kaltinamieji teisiams jau antrą kartą, pirmasis teismo procesas 1997 m. buvo anuliuotas dėl procedūrinių klaidų.

■ **Lenkijos finansų ministerija** pareiškė įsitikinimą, jog valstybinio sektoriaus deficitas yra kontroliuojamas ir nesumažins ekonomikos stabilumo, kaip teigia kai kurie analitikai.

Nijolė Maslauskienė

Lietuvos komunistų tautinė ir socialinė sudėtis 1939 m. pabaigoje–1940 m. rugsėjo mėn.

4

(atkelta iš 3 psl.)

čia nėra duomenų apie LKP 1939 m. lapkričio–gruodžio mėn. papildžiusius asmenis. Jų buvo daugiau negu 100 komunistų. Reikia atsižvelgti ir į tai, kad dėl nestabilių ryšių tarp LKP vadovybės ir apskričių organizacijų LKP CK ne visada žinojo tikslią LKP sudėtį. Todėl Kominternui buvo pateiktas apytikris LKP narių skaičius („apie 1000“). Šie duomenys artimi istoriko L. Truskos pagal Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentą žinias paskelbtam 1939 m. pabaigoje laisvėje veikusių 1120 komunistų skaičiui, taip pat pagal LKP miestų ir apskričių komitetų dokumentaciją apskaičiuotam laisvėje veikusių 1184 LKP narių skaičiui (be 14 LKP CK narių) (žr. lentelę Nr. 1). Sugretinę įvairiuose šaltiniuose nurodytus duomenis galime teigti, kad 1939 m. lapkričio mėn. laisvėje veikė maždaug 1000, o 1939 m. pabaigoje – 1120 komunistų. Kokybinę šių komunistų sudėtį atskleidžia LKP miestų ir apskričių komitetų dokumentų kompleksas. Pagal jį, 1939 m. pabaigoje LKP buvo 48 proc. darbininkų, 24 proc. valstiečių, 24 proc. amatininkų ir prekybininkų (beveik visi – žydų tautybės) ir 4 proc. tarnautojų. Lietuviai sudarė 54 proc., žydai – 31 proc., rusai ir kitų tautybių komunistai – 15 proc.

Kominternui patvirtinus LKP politinę liniją ir skyrus jai lėšų, komunistų partija galėjo išplėsti savo organizacinę veiklą. 1940

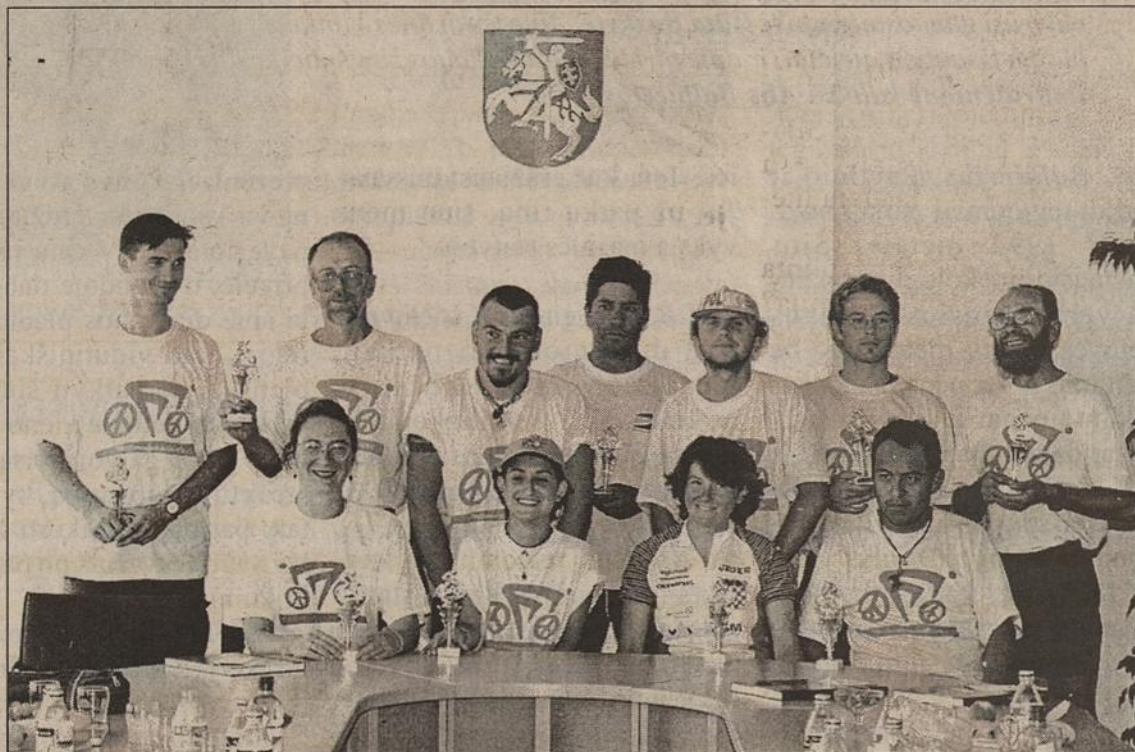
Taikos žygeiviai atsisveikino su Europa

Liepos 4 dieną išlydėti Medininkuose UNESCO remiamo Didžiojo tūkstantmečio taikos žygio aplink pasaulį dalyviai visą mėnesį tęsė kelionę Europoje. Įveiktos dar 5 senojo kontinento šalys: Baltarusija, Ukraina, Rumunija, Bulgari-

ja ir Graikija.

Baltarusijoje dviratininkų gretas papildė minkietis Valerij Rassolko, kuris lydėjo grupę iki Rumunijos. Jis yra nemažai prisidėjęs prie žygio organizavimo ir žada prisijungti prie grupės Indijoje. Ukrainoje

nesėkmė ištiko jaunąją italę Karlotę. Ji apsinuodijo ir porą dienų turėjo praleisti Černovcų ligoninėje. Rumunijoje grupei teko išsiskirti: meksikietis Manuelis ir perujietis Walteris negavo Bulgarijos vizų ir į Graikiją važiavo per Serbiją.

Vilnius, 1999.07.02. Didžiojo tūkstantmečio taikos žygio (Great Millennium Peace Ride) dviračiais aplink pasaulį dalyviai Kūno kultūros ir sporto departamente vykusiame priėmime pažymėjo, kad jie yra tvirtai nusiteikę įveikti visą suplanuotą maršrutą. Taikos žygio dalyviai, pradėję savo kelionę prieš 11 mėnesių JAV mieste Seattle, veža 40-ies metrų ilgio taikos juostą, simbolizuojančią milijoną kartų sumažintą žemės rutulio apskritimą. Joje pasirašo visi geros valios žmonės

K. Vanago (ELTA) nuotr.

Lietuva skyrė 300 tūkstančių litų nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo Turkijoje

Lietuvos Vyriausybė nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo Turkijoje skyrė 300 tūkst. litų.

Rugpjūčio 25 d. priimtas nutarimas numato, kad iš rezervo fondo už 300 tūkst. litų bus nupirkti medikamentų ir medicinos priemonių.

Po rugpjūčio mėnesį įvykusio stipraus žemės drebėjimo Turkijoje iškilo epidemijų grėsmė.

Per žemės drebėjimą Turkijoje buvo sužeista apie 44 tūkstančius žmonių, o aukų skaičius jau pasiekė 18 tūkstančių.

Manoma, kad galutinis žuvusiųjų skaičius gali viršyti 40 tūkstančių.

Lietuvos URM neturi žinių, kad Turkijoje dėl žemės drebėjimo būtų nukentėję Lietuvos piliečiai.

BNS

Pasienio gyventojų verslas

Iš Rusijos, nepaisant įvairių Lietuvos valdžios apribojimų, vis tiek vežamas pigesnis benzinas. Jo litras pardodamas po 1.8 lito. Pasienio miestuose pigesnė ir degtinė – puslitrė jos kainuoja 8 litus. Pasak finansų ministro J. Liongino, į Lietuvą iš Baltarusijos ir Kaliningrado srities kasdien įvežama po 30 tūkst. litų pigių svaigalų. Ministras yra pateikęs

siūlymų uždrausti degalų ir svaigalų įvežimą iš užsienio. Tad pasienio gyventojai skubia užsidirbti, kol dar gali. Jie, pardavę butelį degtinės ir baką benzino, dar šio to, per dieną tokiu būdu užsidirba 15 USD, per mėnesį 150 USD, mėnesio atlyginimas siekia tik trečdalią tos sumos. Be to, dauguma pasienio gyventojų neturi darbo.

Lietuvos rytas

Alhesyras (Ispanija), 1999.05.11. Didžiojo tūkstantmečio taikos žygio dviračiais dalyviai jau pasiekė Europą. Gegužės 6 d. sukako 9 mėn. nuo UNESCO remiamo Taikos žygio pradžios. Kaip tik tą dieną penki žygio dalyviai – lietuviai Goda Čiplytė, Sigitas Kučas, Egidijus Žižys, lenkas Slavomir Platek ir perujietis Walter Ramon – baigė antrąjį savo istorinės kelionės etapą Afrikoje

ELTOS nuotr.

Kosovą ir Makedoniją. O vokiečiai Oliveris, pasiilgęs mylimos merginos, sugrįžo į namus. Kartu su drauge jis atvyks į Iraną ir tęs žygį iki pabaigos.

Graikija yra 32-oji žygeivių maršruto dalis. Būtent čia, Graikijos sostinėje, 1993 metais gimė žygio aplink pasaulį idėja. Maža tarptautinė dviratininkų grupelė, matydama žmonių kančias dėl karo, etninės ir religinės nesantaikos, nutarė pasitikti naująjį tūkstantmetį Taikos žygiu aplink pasaulį. Arizonos valstijoje (JAV) įkurtas štabas planavo į žygį įtraukti 500 žmonių iš 185 šalių. Deja, per kelerius metus intensyvaus darbo nepavyko tokiame renginiui rasti finansinės paramos. Atrodė, kad Taikos žygio idėja neįgyvendinama. Tačiau idėja jau buvo užvaldžiusi lietuvius. Žygį organizuoti ėmėsi ilgametis Mokslo akademijos žygeivio klubo pirmininkas fizikas Sigitas Kučas. Jis subūrė vienuolika pasiryžusių, kurie 1998 metų rugpjūčio 6 dieną išvyko iš Seattle (JAV) į pusantrų metų trukusią kelionę. Per tuos metus grupės sudėtis ne kartą keitėsi, vieni dalyviai jau baigė kelionę, kiti buvo priversti pertraukti ją dėl ligų, treči prisijungdavo kelioms dienoms ar savaitėms. Ypatingai sunkus buvo Afrikos etapas – vienu metu grupė buvo sumažėjusi iki penkių žmonių. O iš viso žygyje jau dalyvavo per 600 dalyvių. Nuo Seattle iki Atėnų dviračiais nuvažiuota 17,952

km.

Graikijoje žygeiviai sulaukė nemažai žiniasklaidos dėmesio. Straipsnius apie žygį su nuotraukomis paskelbė dienraščiai "Ta Nea" ir "Athens News", reportažus parengė Larisos miesto televizija ir didžiausias privatus Atėnų televizijos kanalas "Mega". Atėnuose žygeivius globojo lenkų išeiviai, kurių visoje Graikijoje yra apie 40 tūkstančių. Kristaus Išganytojo parapijos jėzuitų kunigas Jerzy Konieczny suteikė nakvynę ir pagerbė žygeivius per sekmadienio šv. Mišias. Lenkijos ambasados iniciatyva pirmą dieną buvo surengta spaudos konferencija, kurioje be žurnalistų dalyvavo Lenkijos ambasadorius Graikijoje dr. Wojciech Lamentowicz, Peru konsulas Sergio Avila, Meksikos kultūros atašė Beatriz Lopez.

Rugpjūčio 2 d. baigė trečiąjį savo kelionės etapą po Europą kompanijos "Poseidon Lines" keltu "Sea Harmony" iš Pirėjų uosto į Haifą išplaukė dešimt Taikos žygio dalyvių: lietuviai Goda Čiplytė, Sigitas Kučas, italai Carlotta Dall'Aglio ir Piercarl Marin, kroatė Ančica Komljenovič, meksikietis Manuel Cortes ir perujietis Walter Ramon. Žygio metinės rugpjūčio 6-tąją jie pasitiko Izraelyje. Iki kelionės tikslo – Hirosimos, kurią planuojama pasiekti 2000-ųjų metų sausio 1-ąją, dar laukia penki mėnesiai sunkaus kelio per Azijos šalis.

BNS

gyvenamosios vietos. Kadangi dar nebuvo pradėtas socialinis ir politinis partijos valymas, komunistai neslėpė savo socialinės kilmės, padėties, užsiėmimo bei priklausymo Lietuvos Respublikos partijoms ir organizacijoms. Dėl to šie duomenys tikslesni už pateiktuosius vėliau, kai komunistai visa tai jau mėgino slėpti. Sąrašų trūkumas tas, kad jie neišsamūs. Į Kauno miesto organizacijų sąrašus tradiciškai neįrašyta pogrindinės LKP CK vadovybė (1940 m. birželio mėn. – 13 CK narių). Kauno apskrities komunistų sąrašė nėra net 96 komunistų (47 lietuvių, 47 rusų, 2 žydų), informacija apie juos buvo pateiktas tik spalio mėn. Dėl antisemitinių tendencijų Kauno apskrities Jonavos valsčiaus partinėje organizacijoje į šio valsčiaus sąrašą nepateko dalis žydų komunistų. Be to, komunistų sąrašuose neįrašyti beveik 200 kalėjusių komunistų. Nepaisant šių trūkumų, aptarti dokumentai gana tiksliai atspindi laisvėje veikusių pogrindinės LKP narių sudėtį, išskyrus Kauno apskrities organizaciją. Pagal šiuos dokumentus, LKP miestų ir apskričių komitetai 1940 m. liepos mėn. suregistravo 1248 komunistų pogrindininkus, tačiau neįskaičiavo 13 LKP CK narių ir įkalintų komunistų. Iš 1248 asmenų 224 įstojo į LKP 1939 m. ir 64 – 1940 m. pirmoje pusėje. Pagal socialinę padėtį darbininkų buvo 48 proc., valstiečių – 24 proc., tarnautojų – 4 proc., amatininkų ir prekybininkų – 24 proc. Pagal tautybę lietuvių buvo 679 (54,4 proc.), rusų – 180 (14,42 proc.), žydų – 382 (30,6 proc.), kitų – 7 (0,5 proc.). Kauno miesto organizacijoje 70 proc. komunistų sudarė žydai. Pogrindinėje LKP moterų buvo 10 proc., vyrų – 90 proc. Tarp komunistų buvo 80 iš LKP pašalintų arba pasitraukusių, bet 1940 m. birželio mėn. grįžusių asmenų.

(bus daugiau)

Milošo žvilgsnis į mūsų šimtmetį

Atverčiame nesenai JAV išėjusią naują Česlovo Milošo knygą *The Roadside Dog* (*Pakelės šuo*). Jos išorė kukli, kaip ir pavadinimas, tekstai trumpučiai. Nejau 90-metis poetas čia bus sušlavęs savo raštų atliekas ir nuotrupas? Netrukus įsitikiname, kad tas įspūdis klaidingas. Nors kai kurie tie mintekštai ir galėjo pasilikti užrašų knygelėje, daugelis jų – tuzinas eilėraščių, gyvenimo išpažinties fragmentai, mintys apie senatvę, filosofiniai apmąstymai, teologinės meditacijos, literatūrinės srėlės – atveria išitus pasaulėlius.

Poeto dalia ir pati poezija autoriui kupina prieštaraimų. Poezijoje glūdi tiesos apie gyvenimą ir mirtį, kurių negalima rasti kitur. Tačiau poezija, kiekvienas menas, anot jo, yra įrodymas, kad „mes nesame sveiki... nors mums tai nelengva prisipažinti“. Kas išlieka iš to viso kunkuliavimo? „Pora eilučių enciklopedijoje“, atsako Milošas. Ir vis dėlto jis nenustoją rašęs.

Lenkų poezijos pasididžiavimas, JAV kritikų ir poetų vis dažniau linksniuojamas kaip didžiausias šiuolaikinis JAV poetas, Milošas prisipažįsta, kad moderniojoje poezijoje ir moderniajame pasaulyje jis neišmąšė visai kaip namuos. Įmestas į jo žodžiais, tarptautinę žuvienę, staiga susi-

Algirdas Landsbergis

vokia, kad jis sėdi savo provincijoje, savo mieste, savo gamtovaizdyje, ir „pradeda tai laiminti“.

Knygoje pakartotinai išnyra Lietuva: jos „ugnimi ir Kalavijų“ paženklinta praeitis, Amerikos lietuvių poros atsidavimas savo gimtajai kalbai, poeto lietuviškoji vaikystė: „Aš buvau vaikas iš provincijų, kur medinėje bažnytelėje žmonės meldėsi Dievui žmogaus kūnu, o iš liepmedžio išskaptuoti saulė ir mėnulis buvo jo palyda“.

Milošas nėra būdingas modernus poetas ir dėl savo ypatingo dėmesio religijai. „Aš gyvenau ypatingais laikais, – rašo jis, – kai žmogaus vaizduotės turinys nepaprastai keitėsi, Dangus ir Pragaras pradingo, išaušo benamystės amžius“. Poetas klausia, kaip jis galėjo negalvoti apie tai ir stebisi, kad jo dėmesys tam buvo retenybė.

Tačiau autorius primena, kad religinis jo eilėraščių turinys nėra „tikinčiojo konstrukcija – jis išaugo iš mano abejonių, nerimo ir nevilties, jiems beieškant formos“. Šis religinis poetas neišitenka katalikiškos doktrinoje, jam artimos ir gnostikų ar manichejų idėjos. Ketvirtame šimtmetyje jis būtų buvęs apkaltintas erezija, o keturioliktame būtų susidūręs su inkvizicija. Vienas mūsų

„pažangiojo“ šimtmečio paradoksų yra tas, kad jo didžiosios naikinančios inkvizicijos, su kuriomis susidūrė ir Milošas, per daug trumpesnį laiką toli pralenkė „tamsiuosius amžius“.

Viena svarbiųjų Milošo knygų temų yra „apdairusis nihilizmo žavesys“ – moderniojo pasaulio ir poetų akistata su metafiziniu Niekio. Taip ši knyga susiliečia su autorių gyvenimus apibendrinančiais Alfonso Nykos-Niliūno „Dienoraščiais“ bei Jono Meko „Eilėraščių“, ar Arvydo Šliogerio „Niekio Vardais“ – su Niekio liejimusi į lietuvių literatūrą.

Ar nihilizmas tikrai plinta kaip nesulaikoma epidemija? Gal Milošo tamsią ateities viziją dar maitina priekario Lenkijoje klestėjusi (ir netolimą ateitį išpranašavusi) „katastrofizmo“ srovė? Milošo fragmentiškos mintys, kaip ir kadais Pascalio „Pensees“, nėra visapusiška sistemiška studija, bet išaukiantys klausimai ir įtikinančios išvados.

„Niekis“, filosofo žodžiais, „niekina“. Ir vis dėlto, kiekvienas čia paminėtų autorių metafizinį Niekį išgyvena skirtingai. Žvelgdamas tiesiai į Niekio tuščias akis, Milošas pareiškia, jog jį dar masina „nuostaba ir troškimas“. „Aš pasenau dėkodamas“, rašo jis.

Česlovas Milošas skaitydamas savo poeziją Lazienki park, Varšuvoje, PEN kongrese, 1999.06.16 V. Kelerienės nuotr.

Lenkų poetas

Lenkų poetui reikia pridėti daug pastangų, kad jis galėtų savyje įveikti kalbos dėka ištausotą paveldą – susirūpinimą savo tautos, išpraustos tarp dviejų pasaulio galybių, likimu. Jis tuomi skiriasi nuo poeto, rašančio nerūpestingės kalba.

Kurdų poetui terūpi kurdų likimas. Amerikiečių poetui iš viso neegzistuoja „amerikiečių likimo“ sąvoka. Lenkų poetas visad tarpe.

Lenkų poezijos ypatingasis pobūdis turėtų išnirti iš tų dviejų jėgų, ją tempiančių į priešingas puses, susidūrimo. Tai aki-

vaizdu poemose, nieko bendro neturinčiose su istorija, kaip Annos Swir erotinėje poezijoje.

Visiškas išsivadavimas iš vietinės ir provincinės traukos poetą pasmerkia svetimų modelių mėgdžiotojo daliai.

Įmestas į tarptautinę žuvienę, kur, jei ten iš viso ką galima išskirti, tėra pervirintų žuvų ir jūros vėžiukų gabalėliai, poetas staiga susivokia, kad jis tvirtai sėdi savo provincijoje, savo mieste, savo tėviškos gamtovaizdyje, ir pradeda tai laiminti.

Vėliava

Percy, Northumberland'o princo sūnus (jo vyresnysis brolis, Hotspur vardu, pasirodo Šekspyro karališkose kronikose), buvo riteris be dėmės ar priekaišto. Apimtas aistros pagonims nešti krikščionišką tikėjimą, jis įsijungė į Vokiečių Ordiną, kovojusį Krikščionijos pasienyje. Mes nieko nežinome apie jo buvimą mūsų erdvėje, jei jis nebūtų buvęs paminėtas Lindenblatto'o ir Vigand'o Kronikoje tarp ten aprašytų 1393 metų įvykių. Persikėlę per Nemuną prie Alytaus, Ordino daliniai žygiavo Lydos link. Švento Jurgio vėliavą nešė brolis Rupprecht Se-

kendorf. Tai supykė Percy, kurio manymu šioji garbė turėjo priklausyti riteriams iš Anglijos. Jis išitraukė kalaviją, jau grėsė susikirtimas, bet paskutiniąją akimirą Ordino vyresniejiems pavyko sutaukinti varžovus.

Po beveik šešių šimtų metų mes patyrėme iš pripažintųjų šventųjų sąrašo, kad riterių patronas, su slibinu kovojantis Šventas Jurgis, niekad neegzistavo.

(Iš *Road-Side Dog: New York; Fa Straus and Giroux, 1999*)

Vertė A. L.

nas kur nors suranda kamputį. Meno dėsniams tebėra tie patys: laimi talentingiausi ir tik laikas išryškina tikrąsias fotografijos galias, kaip atsitiko su V.Luckumi ar iš naujo atrastais pokario fotografais V.Stanioniu ir P.Velička.

Klysta dabar tie, kurie sako, kad jau draugijos steigimosi laikais buvo griežta cenzūra. Ypač išsiuntimams į užsienį. Iš pradžių elgtasi gana laisvai, todėl mūsų fotografijų atsirado ne tik Prahoje leidžiamame žurnale „Fotografie Revue“, bet ir Londono almanache „Photography Year/Book“, kuris išdrįsdavo lietuvius pristatyti su rubrika „Lithuania“. Vėliau valdžia susigriebė ir pradėjo peržiūrėti net „Lietuvos fotografijos“ almanachus. A.Macijauskas prisimena, kad iki 1972 m. dar daug ką išsiųsdavo per Rygos fotoklubą, o paskui jau tekdavo gudrauti: įdėti į parodas ne tu darbu, kurie perėjo per „Glavlitą“, atiduoti į rankas svečiams iš užsienio (ypač daug taip išvežė mūsų bičiulė iš Prahos D.Mrazkova) arba mėginti pačiam vežti į užsienį. Pats prisimenu, kaip kartą Maskvoje sutikau viešbutyje A.Macijauską, apsikrovusį fotografijomis ir laukiantį vizos į Prancūziją, į Arlio fotografijos festivalį. Taip anąkart ir negavo, o kai vėliau lankėsi, turėjo laisvės atokvėpio už visus nelaisvės metus. Kiekvienas signalas dėl nepakankamai tarybiškai šviesių fotografijų atsimušdavo į galvą A.Sutkui, antrajame LFMD suvažiavime

1980 m. jau išrinktam ir pirmininkui. Teko svarstyti, rašyti „žairolaidinius“ straipsnius, perspėti: „Vyrai, neikiškime galvos be reikalo po kirviu“. Padėdavo ne iš reikalo, o iš pareigos kelti meninę kokybę sava Meno taryba, kurios pirmininku ilgai buvo reiklusis, bet kartu ir labai tolerantiškas įvairiausiems fotografiniams braižams A.Kunčius. Jo autoritetu rėmėsi ir devintojo dešimtmečio maištautojai – A.Budvytis, A.Šeškus, V.Balčytis ir kiek vėlesnė postmodernizmo banga – A.Lukys, G.Trimakas, S.Paukštys ir kiti. Bet ir A.Kunčiui buvo nesaldus, kai ties jo „Sekmadieniais“ partijos prižiūrėtojai sustabdė puikią fotografijos aplankų seriją – J.Vaicekaskas, V.Straukas, A.Macijauskas, R.Rakauskas.

Autorinę knygą išleisti buvo sunkiau. Pirmieji pralaužė ledus A.Sutkus su R.Rakausku – „Vilniaus šokiadieniai“ (1965), „Šalis ta Lietuva vadinasi“ (1970). Pastaroji jau kandidavo į valstybinę premiją, bet ją gavo A.Sutkus jau už kitus spalvotosios fotografijos albumus: „Neringa“ (1982) ir „Daina Lietuvai“ (1984). Didelė A.Sutkaus, R.Rakausko, M.Baranausko ir L.Ruiko knyga „Tarybų Lietuva“ pelnė SSRS žurnalistų sąjungos premiją, nors buvo gana netipiška oficiozinei, propagandinei fotografijai. Kur kas sunkiau buvo R.Dichavičiui su aktų knyga „Žiedai tarp žiedų“: ji turėjo laukti net „perestroikos“ laikų ir M.Gorbačiovo

(nukelta į 7 psl.)

Šešiasdešimtmečių fotomenininkų karta išgarsino fotografiją

Skirmantas Valiulis

Rusų intelektualus, kurie pasinaudojo Chruščiovo laikų „atšilimu“ ir mėgino įkvėpti laisvės kūrėjų oro, vadina „šešiasdešimtųjų“. Išties fotomenininkų kartą reikėtų pavadinti tuo vardu kvadratu, kadangi jiems dabar sukanka po 60: R.Dichavičiui, A.Sutkui, A.Kunčiui, J.Vaicekaskui, A.Macijauskui, prie fotografijos meno draugijos lopšio stovėjusiam S.Krivickui, kurį laiką ten dirbusiam šių eilučių autoriui... Retas kuris fotografas yra aukščiau šios ribos: J.Polis, V.Straukas, A.Dapkevičius, iš JAV sugrįžęs V.Augustinas, JAV likęs V.Maželis, ten subrendęs kaip fotomenininkas ir parodų organizatorius A.Kezys. Peržengė amžinybės ribą B.Buračas ir P.Karpavičius – tik pora ir buvo lietuvių fotografijos istorijoje iškilni prieškario Lietuvos fotografų sambūrio.

Jaunąją kartą, atėjusią užpildyti tuštumos ir pasukti į gilesnę vagą spaudos fotografijos plūgą, reikėtų vadinti „septintojo dešimtmečio karta“, o visą tą dešimtmetį fotografijos gy-

venime – paruošiamuoju etapu fotografijos meno draugijai įsteigti. Iki tol daug spėjo nuveikti A.Marcinkevičius – „Jaunimo gretų“ fotokorespondentas ir pirmasis fotosekcijos prie Žurnalistų sąjungos vadovas. Jo nuopelnas – 1957 m. surengta pirmoji Lietuvos meninės fotografijos paroda, išleistas puošnus katalogas. Buvo dar ir antroji, ir kitos parodos, bet ne tikėtai ankstyva mirtis beveik dešimtmečiui pristabdė fotografijos plėtotę. Jo jau spėtas palaiminti jaunimas – A.Sutkus, R.Rakauskas, A.Kunčius, J.Juodakis ir kiti galėjo įsitikinti, ką reiškia autoritetą turįs vadovas. Vėliau autoritetų išliko net keli – A.Sutkus, B.Orentaitė – Vilniuje, A.Macijauskas, V.Jasinevičius – Kaune, A.Dilys – Šiauliuose. Būta varžybų, kas pirmesnis ir geresnis: A.Sutkaus vadovaujami reportažininkai 1969 m. atidarė 300 darbų parodą Vilniaus parodų rūmuose ir surengė rimtą jos aptarimą su atgarsiais spaudoje net iki Maskvos ir Prahos, o B.Orentaitės ir B.Dichavičiaus

grupė, priglobusi fotomėgėjus, kvietė į parodą ant Tauro kalno, Profsaungų rūmuose, irgi, beje, su diskusija. Tas pat vyko Kaune, kur visus subūrė fotoklubas, ugdes profesionalumą, palaikęs laisvą kūrybos dvasią ir kiekvieno individualų stilių – ta maištavimo dvasia jaučiama iki šiol net kasmet rengiamos parodos pavadinimu – „Išprotėjusių fotografija“.

Tačiau fotografijoje neįsigalėjo tradicinis lietuviškas pažiūra: trys lietuviai, penkios partijos. Tiesa, kai 1961 m. reikėjo ruošti į parodą Maskvoje ir leisti vieną geriausią iki šiol katalogą „Devyni Lietuvos fotografai“, dar nepavyko suburti visų pajėgiausių. Rudenį priimtas nutarimas steigti Lietuvos fotografijos meno draugiją patenkino jau beveik visus. Labai suvienijo ir 1967 m. pradėtas leisti „Lietuvos fotografijos“ almanachas, kurio iki 1987 m. išėjo net aštuonios knygos, o jų tęsinys – dabar leidžiamas metraštis „Lietuvos fotografija: vakar ir šiandien“ (jau paruošta spaudai trečioji knyga). Dėl vietos joje visada vyko ir tebevyksta kova, ypač žiūrima, kad kas nors fotografijų skaičiumi neišsiųstų į priekį, o kitas ir dėl vienos fotografijos neleidžia miegoti sudarytojui. Gal todėl tose knygose ir atsispindi mūsų fotografijos iškilumai bei duobės. Sovietinės stagnacijos stiprėjimą nesunkiai galime atsekti iš gausėjančių švenčių su miruoliais ir gyvais vadais bei vadukais, paminklų, ordino tučių, veteranų ir darbo pirmūnų. Ypač visur pageidavauo Lenino – it perkūnsargio nuo A.Sutkaus realistinių portretų ar A.Macijausko ironijos. Gal todėl dabar fotografijos leidiniuose būvę dievai vis tebeverčiami žemėn? Dabarties bėda – senoji yda: pastangos išpūsti savo nuopelnus Lietuvos nepriklausomybei ir spausiti leidėjus dėl ypatingos savo teisės. Pagausėjo ir „nesuprastųjų“, bet dabar jų nevaržo jokie glavitai ar CK ideologinė priežiūra: kiekvie-

Rožė ir veidas

V. Magio nuotr.

- Gdanske rugpjūčio viduryje įvyko tarptautinis šiuolaikinio šokio festivalis „Baltijos šokio universitetas“. Šiemetinėje festivalių programoje greta K.Kvarnstromo trupės iš Švedijos, „Nomadi Productions“ iš Suomijos, kitų šiuolaikinio šokio trupių iš JAV, Lenkijos, Estijos, Rusijos dalyvavo ir kauniečių trupė „Fluidus“. Choreografės Airos Naginevičiūtės-Adomaitienės vadovaujami šokėjai Gdanske šoko spektaklį „Fata Morgana“, sukurtą pernykštei Lietuvos šokio informacijos centro programai „Lietuvos naujo šokio projektas '98“.

- Jeruzalėje, Izraelio muziejuje, iki kitų metų pradžios veiks unikali paroda „Gerk ir būk sveikas: vynas ir alus senovėje“, pasakojanti 5000 metų vyndarystės ir aludarystės Izraelio žemės istoriją. Ekspozitai atskleidžia gamybos ir gerimo tradicijas.

- Vesticijos (Vokietija) profesorius ir dūdmaištis Adomas Levadzė, sukūręs muziką žinomam kino filmui „Marieta pyksta“, lankėsi Kurklių regioniniame meno centre, kur skaitė paskaitą „Dar Skačo: nebaunuotas simfonizmas žalosios keramikos eroje“, supažindindamas vietinius meno mėgėjus su mažai tyrinētu simonitu meno pasauliu. Eva Zakarevičienė-Basalova kojomis atliko muziką aštuoniems būgnams, jai akompanavo lenkų pianistas Wideusz Malinowski-Katinia.

- Manheimo (Vokietija) prokuroras Hubert Jobski pranešė, jog P.Domingo finansinių reikalų tyrimas nutraukiamas, nes dainininkas sutiko sumokėti viešai neskelbiamą sumą. Nepranešama, ar toji suma bus pervesta į valstybės biudžetą, ar skirta labdarai. Anot prokuroro, Luciano Pavarotti ir Jose Carreras vis dar lieka teisėsaugos institucijų akiratyje. Įžymybių nemalonumai prasidėjo pernai lapkritį, kai prokuratūra ėmėsi tirti jų koncerto Vokietijoje rengėjo Mathias Hoffmann, įtariamo didžiulių mokesčių sumų nuslėpimu, veiklą. Praėjusį gruodį M.Hoffmann buvo apkaltintas nuslėpęs 8 mln. JAV dolerių mokesčių ir 6 mėnesiams atsidūrė kalėjime. Beje, liepą prokuratūra nutraukė ir finansinį ieškinį prieš Montserrat Caballe – po to, kai šioji sutiko sumokėti 53 tūkst. JAV dolerių sumą.

- Paryžiuje, Cartier šiuolaikinio meno fonde, atidaryta ekspozicija „Tikrasis pasaulis“ („1 Monde Reel“). Joje – įvairios fantastinės mašinos, konstrukcijos, robotai, erdviniai objektai, kino ir dokumentinės juostos, kuriais siekiama atskleisti ryšį tarp praktinės žmonijos veiklos ir vaizduotės, tarp tikrovės ir inžinerinių svajonių.

- Apygardos meno muziejuje Los Angeles atidarytos dvi naujos parodos. Į ekspoziciją „Madinga XIX amžiaus vaikystė“ įtraukti kūrinių, perteikiantys vaikystės idėjas. Kita publikai pristatyta rinktinė „Aplink impresionizmą“ – septynios dešimtys 26 impresionistų kūrinių.

Šlaitytojai rašo "Darbininkui"

Ieškau...

Zigmas Dirsė gimė apie 1900 metus Užulėnio kaime, Ukmergės rajone. Į Ameriką išvažiavo po pirmo pasaulinio karo apie 1918-1920 metus. Daug laiko dirbo Brooklyne cukraus gamykloje maišų siuvėju, ten visą laiką gyveno.

Jei žinotumėt ką nors apie Zigmą Dirsę, maloniai prašyčiau pranešti:

Julius Dirsė,
Gudonio 4,
5300 Panevėžys, Lietuva

Zigmas Dirsė

Neaiškumai dėl žinyno "JAV lietuviai"?

"Darbininko" rugpjūčio 6 d. numeryje Alfonsas Nakas parašė straipsnį "Antroji žinyno JAV lietuviai pusė - nė iš vietos", su kurio mintimis sutinku šimtu procentų. Šia proga noriu pridėti ir savo komentarą.

Savo laiku buvau paprašytas Lietuvos mokslo ir enciklopedijos leidyklos instituto suteikti apie save žinių ir užpildyti anketą žinynei "JAV lietuviai". Tam tikslui užpildžiau reikalingus dokumentus ir persiunčiau per p. Račkauską, į Chicago, su reikalaujamais 25 doleriais.

Dėl savo pavardės alfabetine tvarka patekau į antrąjį nelaimingųjų tomą.

Pacituosiu A. Nako teisingus žodžius: "Deja, deja, deja! Jie, gražiai išleidę vos vieną tomą, pusę JAV lietuvių vardyno, išklimpo... dėl lėšų stokos pirmojo užmojo neįvykdę. Tegyvuoja piniginiai išėivijos fondai!" Su šiais žodžiais savo straipsnį baigia A. Nakas.

Mano klausimas - kodėl Lietuvos leidyklos institutas išleido pirmąjį tomą, panaudoję mano pinigus, kurie buvo skirti antrajam tomui?

Kodėl institutas leido pirmą tomą, neturėdamas pakankamai pinigų dviems tomams? Kodėl institutas negalėjo papildomai paprašyti iš žinyno dalyvių pinigų?

Ir pagaliau mūsų milijonieriai, Tautos Fondas ir Lietuvių Fondas: jeigu jie būtų paprašyti prisidėti su savo lėšomis paremti lietuviškumo reikalus?

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

Labdaros renginys

Worcester, MA

Nekalto Marijos Prasidėjimo rėmėjai spalio 3 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Maironio Parko didžiojoje salėje ruošia koncertą ir pietus.

Koncertą atliks vyrų kvintetas iš Bostono, vadovė Daiva Navickienė. Jis žinomas visiems ne tik Naujojoje Anglijoje, už jos ribų, bet garsas aidės ir Chicagoje bei Kalifornijoje.

Pietus pagamins rėmėjos, o atvykusios seselės vaišės pavairins lietuviška juoda duonele ir pyragais.

Tai pirmas renginys, pradedant rudens sezono kultūrinę veiklą. Bus malonu susitikti draugus, pažįstamus ir naujas pažintis užmegzti po karštos varginančios vasaros. Svarbiausia, tuo pačiu paremsite ir seselių darbus, kurių jos turi apšči, bet santaupos išsisėmusios. Didelė jų dalis keliau-

ja padėti Lietuvoje atsikuriančioms. Amerikoje turime labai negausų jų skaičių. Padėkime joms ir dėkokime Dievui, kad įsikūrusios Naujojoje Anglijoje. Tikrai būtų liūdna be jų. Jos rūpinasi visais: pradedant jauniausiais ir baigiant gyvenimo saulėlydžio sulaukusiais. Prieš porą mėnesių per Susitikimo šventę matėme, kiek gražaus jaunimo suburta. Jų atlikta programa gėrėjosi visi šventės dalyviai, kurių šiais metais dėl karščio buvo mažiau. Jaunimas šoko, dainavo, liejo prakaitą, kurį iš visų be pasigailėjimo siurbė karšta ir tvanki diena, per šv. Mišias giedojo. Viskas vyko gamtoje, didingoje aikštėje. Tai vis seselių kruopštaus darbo "Neringos" stovykloje su jaunimu brandūs vaisiai, kuriais gėrimės daugelį metų.

J.M.

Chicago lietuvių veikėjai: dr. G. Balukas, dail. M. Stankūnienė ir P. Šlutienė po Alytaus "Dainavos" koncerto Jaunimo Centro kavinėje

Ed. Šulaičio nuotr.

RigaVen Travel Inc.

• We have GREAT CRUISES •

• Tours to Ireland, Scotland, England and Europe •

• Discover Costa Rica •

SPECIAL REDUCED FARES

to VILNIUS

with

"Call for Details"

Call

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127.
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

VISŲ SIUNTĖJŲ DĖMESIUI: Kadangi šiomet siuntinių surinkimo datos yra sudarytos visiems 1999 metams, papildomo siuntimo paštu rudenį nebus. Pageidaujantys gauti papildomų tvarkaraščių kopijų gali kreiptis į "Vilties" įstaigą.

SEPTEMBER PICKUP SCHEDULE

Kennebunkport, ME	Sept. 9	12-1 PM
Worcester, MA	Sept. 11	12-3 PM
Centerville, MA	Sept. 15	3:30-5 PM
Brocton, MA	Sept. 16	3:30-5:30 PM
Lowell, MA	Sept. 17	12-1 PM
Lawrence, MA	Sept. 17	2-3 PM
Nashua, NH	Sept. 17	4-5 PM
Waterbury, CT	Sept. 18	9:30-11:00 AM
Hartford, CT	Sept. 18	12 AM-2 PM
Putnam, CT	Sept. 21	1-2 PM
Providence, RI	Sept. 21	4-5:30 PM
Norwood, MA	Sept. 22	6-7 PM
Albany, NY	Sept. 23	7-8 PM
Binghamton, NY	Sept. 24	9-10:30 AM
Scranton, PA	Sept. 24	12-2 PM
Frackville, PA	Sept. 24	5-6 PM
Philadelphia, PA	Sept. 25	10:30-12:30 PM
Brooklyn, NY	Sept. 25	12-4 PM
Baltimore, MD	Sept. 25	6-7 PM
Washington, DC	Sept. 26	1:30-4 PM
Bridgeport, CT	Sept. 26	8-9 PM

DOWNTOWN TRAVEL announces SPECIALS from New York to Vilnius

via Helsinki with Finnair.

- Round trip, departure up to August 31, from **\$589.00**
- Round trip, departure Septemb. 1 - Octob. 31, from **\$526.00**

Limited seats available, fare valid for 90 days.

--- Get your tickets today! ---

Similar low fares available from Vilnius to JFK.

DOWNTOWN TRAVEL

20 John street
New York, NY 10038

Tel. (212) 766-5705 FAX (212) 406-3035

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

*Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus
*IRA sąskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas
*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas

*Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas
*Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenę...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue

Kearny, NJ 07032

(201) 991-0001

arba skambinkite nemokamai:

1-888-SCHUYLER

(1-888-724-8953)

Vilniaus regioniniai parkai pagaliau turi šeiminką

(atkelta iš 3 psl.)

V.L. Dabar dar negaliu pilnai atsakyti į šį klausimą. Per tuos du mėnesius mes tik raštu užklausėme visų gamtos pakraipos institutų, kitų organizacijų, kad pateiktų mums visą medžiagą apie įvairių laikų parkų teritorijose atliktus įvairiausių tyrimus. Pirmiausia turim tai išsiaiškinti, kad nežinodami neužsakytumėme kokių nors botaninių zoologinių ar kitų tyrimų, kurie jau buvo atlikti vos prieš keletą metų. Tik detalai sužinoję tyrimų rezultatus, galėsime paly-

ginti ir įvertinti šiandienos bioįvairovės būklę. Dabar svarbiausia visas žinias sukaupti į vieną vietą.

Kalbant plačiau, kol mes dar neturim pakankamai lėšų, matau dideles bendradarbiavimo galimybes su nevyriausybinėmis organizacijomis, kurios parko teritorijoje galėtų realizuoti įvairiausių gamtos apsaugos, ekologinio švietimo ir kitokių projektus. Esmė - apsaugome ne kokį nors pavienį medį, o visą regioną, kas nėra lengva užduotis parko direktorijai.

SKRYDŽIAI I

VILNIŲ

FINNAIR LINIJA

Liepos 21 - rugpjūčio 31..... \$556

Rugsėjo 1 - 30 \$484

Spalio 1- gruodžio 14 \$406

Sausio 6 - kovo 30 \$406

Plius mokesčiai

Kelionės trukmė nuo 1 savaitgalio iki 3 mėnesių

Nuolaidos galioja ir iš kitų miestų

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION PICK-UP
SCHEDULE FOR SEPTEMBER OF 1999

September 6	Paterson, NJ	11-12 noon
September 7	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 8	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
September 9	Elizabeth, NJ	11-12 noon
September 10	Kearny, NJ	11-12 noon
September 11	Brooklyn, NY	10-11 am
September 14	Putnam, CT	1-2 pm
September 20	Paterson, NJ	11-12 noon
September 21	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 22	Philadelphia, PA	11-12 noon
September 23	Elizabeth, NJ	11-12 noon
September 24	Kearny, NJ	11-12 noon
September 25	Brooklyn, NY	10-11 noon

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$484 r.t.

One way to Vilnius \$400

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Santarizmui ir sorizmui ataidint iš Lietuvos

Vilius Bražėnas

Okupacijos metais JAV lietuvių spaudoje ne kartą buvo keltas klausimas: kaip "kultūrinis bendradarbiavimas", išeivijos inteligentų broliavimas su okupuotos Lietuvos kultūrnomenklatūrininkais veikė šiaip jau žmonių pažiūras į komunistus ir okupaciją apilai. (Čia neturima mintyje sergančiųjų giminių bei tėviškių lankytojai.) Tuomet vieni teigė, jog tai būtų atsisukimo "veidu į Lietuvą", kiti gi tvirtino, jog tai būtų atsisukimo "užpakaliu Lietuvos nepriklausomybei".

Išeivijoje buvo net spėjama, jog išeivių draugiškas bendravimas su okupanto privilegijuotąja inteligentijos karta gali žmonių akyse išbaltinti raudonuosius, sukelti abejonių savo pažiūroms dėl okupacijos neteisėtumo ir net nuplauti kraują nuo kruvinų rankų. Buvo sunku patirti, kaip tada visa tai atrodė gyvenantiems okupacijoje.

Ir štai į rankas pakliuvo pora ne šiaip sau politikuojančių, bet okupacinę tikrovę pergyvenusių ir mąstančių tautiečių mintys apie Santaros-Šviesos įnašą į Lietuvos politinį gyvenimą. Buvęs, ir prezidento Valdo Adamkaus atstautas, švietimo ministras Zigmas Zinkevičius savo mintis apie tai dėsto knygoje "Kaip aš buvau ministru".

"Nerimą kėlė prezidento ryšiai su Santaros-Šviesos federacija, kuri vienintelė iš pokario lietuvių išeivijos organizacijų buvo užkibusi ant sovietinės propagandos kabluko ir prarijusi "kultūrinio bendradarbiavimo su Sovietų Lietuva" masalą," rašo Z. Zinkevičius. Anot jo, santariečiai "save supriešino su rezistencija, atvirai skelbė, kad Lietuvos nereikia vadinti okupuota, kartais net pasišaipydami iš rezistentų..."

Zinkevičius nurodo Valdą Adamkų ir Raimundą Miezėlį buvus tos organizacijos pirmininkais. Įsidėmėtina jo nuomonė apie dabartinę santariečių laikyseną: "Nepatiko man ne tiek tos organizacijos veikla, kiek jos klaidų slėpimas ir nepripažinimas, juk lygiai taip darė ir bolševikinės kompartijos tesėjai "eldėdėpistai". Be doros išpažinties neįsivaizdavau kūrybingo darbo tarnaujant Lietuvai".

Kaip ir daugelis kitų patriotų Lietuvoje, Z. Zinkevičius reiškia nusivylimą Lietuvos Prezidentūros formavimu: "Visi Amerikos lietuviai prezidento komandoje buvo tos sferos žmonės".

Dar aiškiau apie santarizmą pasisako rašytojas Petras Dirgėla. Įsidėmėtina jo skilti "Suvokimai" jau senokai talpina "Valstiečių laikraštis". 1999.4.27 (Nr. 33) laidoje (116-oje) skiltyje "Apie tragišką atotrūkį" jis nurodo "šviesiąją" šviesiečių veiklos pusę – "vertingų knygų" patekimą Lietuvon. Tačiau, pasak jo, tamsioji pusė nusveria svarstyklės.

"Santariečių šūkis "Veidu į Lietuvą!" praktiškai buvo igyvendinamas užmezgant ryšius su sovietiniais kultūrininkais, pirmiausia, žinoma, nomenklatūrininkais, nes tik jie turėjo teisę išvažiuoti į užsienį". Anot P. Dirgėlos, po nepriklausomybės atkūrimo "dieninė" Lietuvos kompartija, "...gelbėdamasi nuo galimo antro Niurnbergo", pasidarė liberalesnė ir už Santaros-Šviesos liberalus". Tapę LDDP "...Lietuvėlės žmonės rodė pirštą į šventą karvę Santarą-Šviesą: Ar pažįstate? Mes - santariečių vaikai!"

Matyt rašytojas P. Dirgėla santarizmo tamsiojoje pusėje išvėlgia apgailėtina padėtį: "Deja, Santara-Šviesa tada nuo ko-

munistų neatsiribojo. Ir tuo padėjo buvusiai nomenklatūrai sugrįžti į valdžią, dar kartą nusiaubti Lietuvos ūkį, trapią Atgimimo dvasią ir - tai visų blogiausia - sutrypti laisvo žmogaus orumą".

Ir jis, kaip ir prof. Z. Zinkevičius, nusiskundžia prezidento komanda: "...formuojant patarėjų komandą, buvo parbrėžtas prezidentūros solidarumas tiek su libdemų - globalistų ideologija, tiek su vietiniu viešpatuojančiu klanu, vis dar tebeinaikančiu laisvo žmogaus orumą".

Tad štai kaip išeiviškas santarizmas atrodo tiems dviem Lietuvos intelektualams. Tai pateisina tų išeivijos "vadovų" susirūpinimą, jog Santaros-Šviesos autoritetingai skelbiamos kosmopolitinės, amerikoniškai liberalios pažiūros galėjo pakenkti ne tik okupuotos Lietuvos rezistentams, bet ir atsistatančios Lietuvos branduliui.

Vienas minėtų intelektualų sielojasi jaunimo auklėjimu, kitas gi "trapią atgimimo dvasią" ir "žmogaus orumą". Reikšminga tai, kad abu neigiamai vertina George Soros, anot P. Dirgėlos, "globalizmo teorijos "kūrėjo, "atviros visuomenės" bei "tautų ir valstybių integracijos" projektuojačio įtaką Lietuvai. Anot Z. Zinkevičiaus, per "Sorošo (Atviros Lietuvos) fondo "veiklą" buvo remiami bemaž vien kosmopolitizmu dvelkiantys projektai, ignoruoti lietuvių tautos reikalai".

"Matyt ir aš fondui buvau neparankus", rašo buvęs ministras ir nurodo daug pasakanti faktą: suorganizuotas lyg ir simpoziumas švietimo klausimais buvęs puolimu prieš jį ir "vykubūtent Atviros Lietuvos fondo patalpose".

Įdomiu sutapimu "1999 pavasaris" I Laisvę žurnale p. Algio Raulinaičio pranešime apie Lietuvių Fronto Bičiulių šių metų studijų savaitgalį irgi užtinkame Soros paminėjimą. Gal todėl, kad svarstybose būta

Dalis A.P.P.L.E. kursų dalyvių prie Prezidentūros pastato

L. Kulbienės nuotr.

pranešėjų ir iš Lietuvos. Ten buvo svarstoma George Soros (A.L.F.) įtaka jaunimo švietimui. Būta perspėjimo, jog, jei vadovėlių leidimą finansuoja "ideologiškai užsiąngavusi organizacija, reikia elgtis labai atsargiai. Pavyzdžiui, leidžiamose istorijos skaitiniuose, rašant apie partizanus, cituojama ne Lukšos-Daumanto "Partizanai", bet Liūto Mockūno "Pavargę herojus". Pervertus visą vadovėlių, nerasete žodžio Tėvynę".

A. Raulinaičio pranešime nenurodomas gan įdomus sutapimas: Mockūno knyga, kiek žinia, buvo irgi finansuota Atviros Lietuvos Fondo (iš George Soros malonės). Taigi, anot to posakio, "mažas pasaulis". Tad nenuostabu ir tai, kad buvau pakaltintas kraštutiniu bei ekstremizmu, kai prieš pusmetį metų "Tėviškės žiburiose" bandžiau nuplėsti George Soros "labdarystės" kaukę ir išpėti tautiečius apie jo finansuojamą antitautinę, kosmopolitinę, globalistinę propagandą Lietuvoje. Dabar malonu stebėti, kad tai aiškiai mato Soros pinigais neapakinti Lietuvos intelektualai.

Šešiasdešimtmečių fotomenininkų karta išgarsino fotografiją

(atkelta iš 5 psl.)

palaiminimo. V.Luckus išleistas Olandijoje. Fotomenininkų sąjungos įžanga. A.Macijausko knyga išėjo Londone - "My Lithuania", o V.Butyrina išleido Rytų vokiečiai ir Maskva. Savotiškas antrasis "atšilimas" (iki 1990 m. Nepriklausomybės atkūrimo) nešė lietuvių fotografiją į priekį, kad ir ne visada su sava vėliava. Ir iki šiol neturime geresnio leidinio su lietuvių fotografija užsienyje kaip 1982 m. Baden Badene (Vokietija) išleistas albumas "Fotografenaus der UDSSR" - buvo pristatyti net 24 Lietuvos fotografai su 44 darbais. Arba puiki maskviškė knyga "Mir fotografii" (1989), kur iš 276 fotografijų net 63 yra mūsų autorių. Tik dabar Lietuvoje pradame pasiekti tokią spaudos kokybę! Puikių katalogų su mūsų darbais jau Nepriklausomybės laikais išleido vokiečiai, bet tai tik didelių parodų dideli ir puikūs katalogai. Iki fotoalbumų dar toli, nors tie patys vokiečiai prieš keletą metų surizikavo išleisti aktų knygą "Body vision".

Daug projektų žlugo lūžio metais, ypač gaila Rytų Vokietijoje ir Čekoslovakijoje paruoštų didelių retrospektyvinių mūsų fotografijos knygų, nors Čeki-

joje D.Mrazkova su V.Remešu spėjo keliuose knygose įtraukti mūsų fotografiją į pasaulinės fotografijos istoriją ir pristatyti mus tokiam kontekste net New Yorko šiuolaikinio meno muziejuje. Ne viena jau surinkta fotoknyga subyrėjo ir Lietuvoje dėl lėšų stygiaus. Sunkiausiomis sąlygomis atnaujinta katalogų ir knygų leidyba, pasirodė naujam etapui - monografijoms apie šešiasdešimtmečius fotoklasičius. Rengiamasi įsikurti naujoje patalpoje Gedimino prospekte, vėl papildoma naujausiais leidiniais unikali Fotomenininkų sąjungos biblioteka, tebedūgia Nidos seminaras, sąjunga geriausių savo narių darbus sudėjo į "Interneta", pagyvėjo fotografijos istorijos tyrimai, leidyba, o apie šiuolaikinius fotografus ir kai ką iš buvusių gražių portretų knygą išleido S.Žvirgždas, pavadinęs ją "Susipynusios vieno medžio šakos". Tai labai tikslus lietuviškos fotografijos mokyklos apibūdinimas: banga keitė bangą, karta kartą, o vis vien tebesame vieno medžio vaisiai. Tačiau, kaip mėgsta tvirtinti A.Sutkus, revoliuciją lengviau įvykdyti, negu ją išlaikyti. Ar pakaks maištingos dvasios ir kūrybinio polėkio XXI a. Lietuvos fotografijai?

PADĖKA

A. + A.

LIONĖ JUODYTĖ-MATHEWS

Mūsų brangi mamytė ir uošvė Lionė Juodytė-Matthews mirė 1999 m. gegužės 19 d. Elmhurst, NY, sulaukusi 75 metų amžiaus.

Nuliūdę liko dukra Janina Dittmar, žentas Harold Dittmar, gyv. Greenwich, CT, ir daug giminių Lietuvoje. Velionė buvo žmona a. a. Alexandro Matthews.

Lionė gimė Lietuvoje, Utenoje. Vėliau gyveno Kanadoje, o nuo 1946 metų Brooklyn, NY. Anksčiau L. Juodytė dainavo choriste ir soliste Apreiškimo parapijos chore, buvo solistė ir Rūtos Ansamblyje New Jersey valstijoje; dalyvaudavo ir dainuodavo lietuviškuose renginiuose. Yra išleidusi bent 5 ilgo grojimo plokštelės. Vėliau daug laiko skyrė mokiniams, lavindama jų dainavimą.

Lionė buvo palaidota gegužės 22 d. po iškilmingų apeigų Šv. Mykolo bažnyčioje Flushing, NY, Cypress Hills kapinėse šalia savo anksčiau mirusio vyro.

Nuoširdžiai dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems, padėjusiems mums skaudžios netekties dienoje ir pagerbusiems velionę gausiu dalyvavimu jos laidotuviuose.

Labai dėkojame už gėles, užprašytas Šv. Mišių aukas, aukas kitiems tikslams, maldas ir pareikštas mums užuojautas žodžiu ir raštu.

Ypatingai dėkojame:

- Laidotuvių direktoriui už rūpestingą patarnavimą;
- Kunigams Šv. Mykolo bažnyčioje už laidotuvių Mišias ir jautrų atsisveikinimą;
- Velionės mokiniams už gražų giedojimą ir dalyvavimą laidotuviuose;
- Visiems, kurie kaip nors padėjo mums mūsų liūdesio valandose.

Prisiminkime velionę maldose.

Nuliūdę:

Duktė Janina Dittmar,
žentas Harold
ir kiti giminės ir draugai

ADOLFAS LINGYS

77 metų, mirė rugpjūčio 25 d. po sunkios ligos savo namuose Great Neck, NY. Liūdesy liko žmona Šarlotė, dukros Regina ir Rūta, anūkė Viktorija, draugai.

Kartu su jais liūdi

Nijolė ir Almus Šalčiai

Mylimo brolio

A. + A.

ALGIMANTO G. BRAŽĖNO

netekus, jo seserims: Dr. NIJOLEI BRAŽĖNAITEI-PARONETTO ir VIDAI VAITEKŪNIENEI reiškiamo tylius, švelnius, pilnus užuojautos žodžius.

NY LIETUVIŲ GYDYTOJŲ ir
DANTŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

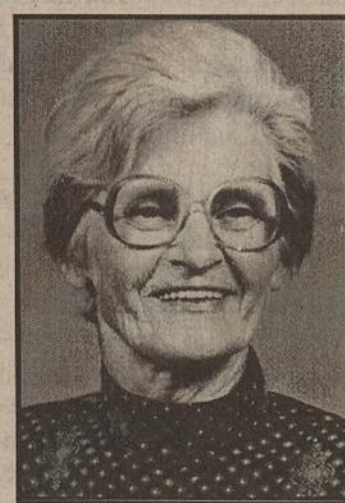
Brangiai brolienei

A. + A.

PHYLLIS ANTANAITIS

mirus, reiškiamo gilių užuojautą MARYTEI R. ANTANAITIS-SHALINS, velionės dviem dukroms ir visai ANTANAIČIŲ šeimai.

APREIŠKIMO PARAPIJA,
Brooklyn, NY

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

"Mes mylėjome ją gyva,
nepamirškim jos ir po mirties".
Šv. Ambrozijus

Š. m. rugsėjo mėn. 16 d. sueina vieneri metai, kai netekome savo brangios žmonos, motinos, senelės ir prosenelės

A. + A.

VANDOS USELYTĖS-JARMENĖS

Šviesiam jos atminimui bus aukojamos šventos Mišios už jos vėlę:

- Šiauliuose, Lietuvoje;
- Putname, Connecticut;
- Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje Elizabeth, NJ, š. m. rugsėjo mėn. 11 d., 10 valandą ryto.
- Po Mišių paminklo šventinimas St. Gertrude's Cemetery, Colonia, NJ.

Nuoširdžiai prašau giminės, draugus ir pažįstamus prisiminti a. a. VANDĄ savo maldose ir dalyvauti paminklo pašventinime.

Vyras Alfonsas

DARBININKAS

E-mail: Darbininka@aol.com

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Dr. Petras Anusas, Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New Yorke, spalio mėn. pradžioje baigs savo konsulinį darbą ir grįš į Lietuvą. Ten nuo spalio mėn. 18 d. jis jau dirbs kaip Lietuvos garbės konsulų veiklos visame pasaulyje koordinatorių. Savo penkerius metus trukusią paslaugią veiklą New Yorke lietuvių tarpe jis tapo labai populiarius, dalyvavo lietuviškame gyvenime, pats organizavo įvairius renginius, minėjimus. Lietuvių Bendruomenės New York vadovybė savo rugpjūčio 23 d. posėdyje nutarė surengti jam kaip padėką **atsisveikinimo popietę**, kuri įvyks rugsėjo 26 d. Kultūros Židinyje, Brooklyne, NY. Rengimo komiteto pirmininke išrinkta L. Šileikytė-Hood. Daugiau informacijų žiūr. skelbimą psl. apačioje.

Maironio Lituanistinės mokyklos atidarymas įvyks rugsėjo 18 d., 10 val. ryto Kultūros Židinyje. Daugiau kituose "Darbininko" numeruose.

Apieškimų par. žinios
Parapijos piknikas įvyks rugsėjo 19 d., sekmadienį, Kultūros Židinio kieme. Pradžią apie 1 val. Jau išsiuntinės loterijos knygtės, kurių šakneles prašome grąžinti iki pikniko. Bus dar ir mažoji - fantų - loterija. Kas turi tinkamų daiktų prizams, prašom juos atvežti į pikniką arba iš anksto atvežti į kleboniją arba į Religinės Šalpos įstaigą. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Pradėti parapijos mokyklos pastato remontai, lauko sienų tvarkymas ir valymas. Williamsburg Development School pratęsė mokyklos nuomavimo sutartį. Parapijos apatinė salė baigta remontuoti, ten kiekvieną sekmadienį parapijiečiai susirenka po 11 val. sumos pabendrauti. Rengiamės naudoti viršutinę salę lietuviško jaunimo sportavimo reikalingoms ir pobūviams.

Pereitas dvi savaites klebonijoje svečiavosi 7 savanoriai iš Jesuit Volunteer Corps. Jie yra paskirti vieneriems metams padėti labdaringsiems įstaigoms New Yorko mieste. Linkime sėkmės jų darbuose.

Rugsėjo 12 d., sekmadienį, 11 val. mišių metu bus minima **tautos šventė**. Kviečiame organizacijos dalyvauti su vėliavomis. Po mišių parapijos salėje bus minėjimas ir vaišės. Kviečiame visus atsilankyti.

ATSIŠVEIKINIMO POPIETĖ su Dr. Petru Anusu

įvyks sekmadienį, š. m. rugsėjo 26 d., 3 val. p.p.
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Programoje:

- kokteilių valanda,
- atsisveikinimo žodžiai,
- meninė programa,
- karšti pietūs ir atgaiva.

Stalus ir pavienes vietas galima užsakyti atsiunčiant 25 dol. mokestį (asmeniui):

Kęstučiui Bilerui, 84-19 108 St., Richmond Hill, NY 11418.

Paskutinė užsakymo diena - rugsėjo 20.

Čekius rašyti: Lithuanian American Community, Inc. vardu (tax deductible).

Atsisveikinimus raštu siųsti: Romas Kezys, 217-25 54 Ave., Bayside, NY 11364.

Atsisveikinimo popietę rengia ir visus atsilankyti kviečia
NY Lietuvių Bendruomenės vadovybė

Atsisveikinant su "Darbininko" redaktorium Tėv. dr. KORNELIJUM ANTANU BUČMIU, OFM

Paulius Jurkus

Tėv. dr. Kornelijus Antanas Bučmys, OFM

Tėv. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, "Darbininko" laikraščiu atidavė 30 metų iš savo amžiaus. Niekur kitur jis taip ilgai nedirbo. Su šiuo laikraščiu jis atsisveikino 1995 metų birželio pabaigoje. Sveikata vertė ieškotis geresnių sąlygų. Iš Brooklyno vienuolyno jis išvyko į Kennebunkport, ME, vienuolyną, kad ten galėtų pailsėti, pataisyti sveikatą. Ir ten gyvendamas jis talkino "Darbininkui" - rašydavo vedamuosius, parūpindavo ir kitos medžiagos.

Pastaruoju metu gerokai negalavo, buvo daktarų priežiūroje, keletą kartų teko atsigulti į ligoninę. Visi sanbroliai pastebėjo, kad jo sveikata regimai blogėja. Ir š. m. rugpjūčio 16 d. Tėv. Kornelijus jau dienos šviesos neišvydo...

Žemaitis iš Kretingos

Mirus Tėv. Kornelijui, prirėkė žinių apie velionį redaktorių. Redaguodamas "Darbininką", jis kaupė žinias apie kitus asmenis, o apie save paliko nedaug. Tėv. Rafaelis Šakalys, vienuolyno archivaras, leido pasinaudoti jo turimais dokumentais. Žinių dar pridėjo prel. Antanas Rubšys, velionio studijų draugas.

Kornelijus Bučmys gimė 1927 m. balandžio 13 d. Kretingoje. Jo krikšto vardas buvo Antanas. Kornelijaus vardą pasirinko jis pats, stodamas į pranciškonų vienuolyną.

Jo tėvai buvo Jonas Bučmys ir Ieva Monstvilaitė. Tėvas buvo gyvenęs Amerikoje, į Lietuvą grįžo su santaupomis, tad galėjo Kretingoje įsikurti, išgyti namus. Tėvas mirė, kai Antanas buvo dar visai vaikas, tad jis augo motinos levos Bučmienės globoje. Ji mirė 1953 m. birželio 24 d.

Kiek teko iš Tėv. Kornelijaus patirti, jo motina buvusi muzikali, dainavusi chore. Iš motinos jis paveldėjo muzikalumą, gerą klausą ir gražų tenoro balsą. Ne kartą pasakoję, kaip Anglijoje jis pats vienas atlikęs koncertus. Romoje būdamas studijavęs dainavimą.

Pakeliui į kunigus

Kretingos gimnaziją baigė 1943 m. ir tu pačių metų rugpjūčio 15 d. įstojo į Telšių kunigų seminariją. Tai buvo karo metas, iš Lietuvos traukėsi vokiečių kariuomenė, ikandin griuvo sovietinė okupacinė kariuomenė. Daug kas traukėsi į Vakarų. Taip pasitraukė į Vokietiją drauge ir klierikas Antanas Bučmys, ir klierikas Antanas Rubšys, būsimas prelatas ir Šv. Rašto vertėjas. Vokietijoje jie buvo priimti į Willibaldo kunigų seminariją Eichstaette, kur jau buvo prisiglaudę šimtas su viršum lietuvių klierikų iš įvairių Lietuvos kunigų seminarijų. (Willibaldo seminarija tada buvo atšventusi tūkstančio metų sukaktį nuo įsikūrimo. Dabar ji jau uždaryta.)

Toje seminarijoje studijavo apie metus. 1945 m. lapkričio mėn. buvo atrinkta 20 giliausių klierikų iš visų Lietuvos vyskupijų, kurie buvo pasiųsti studi-

juoti į Romą. Jų tarpe ir Antanas Bučmys. Jie studijavo Šv. Grigaliaus universitete, vadovaujamam tėvų jėzuitų. Teologijos studijas Bučmys baigė 1949 metais ir tu pačių metų spalio 30 d. buvo išventintas kunigu.

Visi Romoje išventintieji pabėgėliai lietuviai kunigai prieš priimdami subdiakono šventimus, priėmė priesaikas grįžti į savo vyskupijas Lietuvoje, kai tik atsiras galimybė pasiekti laisvą Lietuvą. Teisiškai Bučmys priklausė Telšių vyskupijai. O iki tol priklausė konsistorialinei kongregacijai, kuri kunigus paskolindavo įvairioms vyskupijoms trimečio laikotarpiui.

Bažnytinę teisę studijavo Laterano universitete Romoje. Studijas gilino Romos S. Concilio kongregacijoje, Sacra Romana Rota tribunole ir Diplomatiniėje akademijoje. Bažnytinės teisės doktoratą gavo 1954 m. Dar studijavo kiną Romos tarptautiniame Pro Deo universitete.

Italų parapijose vikaravo 1950 - 1955 m. Į Ameriką atvyko 1955 m. rugpjūčio 30 d. Dirbo Los Angeles lietuvių Šv. Kazimiero ir taip pat dviejose amerikiečių parapijose.

Istoja į pranciškonų vienuoliją

Apsisprendęs tapti pranciškonu vienuoliu, 1961 m. sausio 20 d. įstoja į jų ordiną, tą pačią dieną patenka į San Miguel naują Santa Barbaroje, CA. Vasario 2 d. tame vienuolyne priima laikinuosius įžadus. Naujokynė išbuvo apie metus.

1962 - 1965 m. eina vikaro pareigas pranciškonų Priskelimo parapijoje Toronte. Iškilmingus amžinuosius įžadus padaro 1965 m. vasario 2 d. Nuo 1966 metų dirba "Darbininko" laikraščio redaktorium ir moderatorium. Šiose pareigose išbuvo iki 1995 m. vidurio. 1973 m. trimečiui buvo išrinktas pranciškonų vadovybėje patarėju.

Velionis mėgo keliauti. Kai buvo sveikas, atostogų metu stengdavosi aplankyti tolimus, dar nepažįstamus kraštus. Lankydavosi ir tolimuose kraštuose vykusiuose lietuvių kongresuose.

Mėgo klasikine muzika, simfonijais, opera, baleta, turėjo nemažą pokštelių rinkinį. Dalyvavo ir lietuviškoje visuomeninėje veikloje, buvo Amerikos lietuvių Tarybos nariu, važinėjo į

jų konferencijas.

Šalia savo tiesioginių darbų, jis parašė vieną religinę knygą "Gegužės mėnuo" (1964 m.), talkino įvairiems redakciniams darbams, kad lietuviška spauda būtų patrauklesnė, įdomesnė. Į lietuvišką laikraštį jis įsijungė jau tada, kai buvo telkiamos spaudai geriausios jėgos, ieškoma minties gilumo ir forminio išbaigtumo.

Velionis dr. Kornelijus Antanas Bučmys reiškėsi įvairiuose darbuose, bet spauda buvo jo saulėlydžiai ir saulėtekliai. Jai paskyrė daugiausia laiko savo gyvenime - tris dešimtis metų. "Darbininko" skaitytojams tai buvo didžiausia dovana, metai iš metų juos stiprinusi jų pačių darbuose Dievui ir Tėvynei.

Laidotuvės

Rugpjūčio 17 d. kūnas iš Kennebunkport, ME, buvo pervežtas į Shalins laidotuvių koplyčią Woodhaven, NY. Atsisveikinimas įvyko rugpjūčio 18. Maldas prie karsto sukalbėjo ir trumpą Tėv. Kornelijaus biografiją nupasakojo Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM. Prie karsto dar kalbėjo Ambasadorius Anicetas Simutis ir Kęstutis Miklas. Atsisveikinime dalyvavo apie 50 asmenų. Sekantį rytą, rugpj. 19, karstas buvo pervežtas į pranciškonų koplyčią. Čia vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, aukojė iškilmingas laidotuvių mišias, kurias drauge su juo koncelebravo Tėv. Pranciškus Giedgaudas, Tėv. Jonas Bacevičius, Tėv. Benediktas Jurčys, Tėv. Placidus Barius, kun. Jonas Pakalniškis, kun. Stasys Raila ir prel. Antanas Rubšys. Pamokslą pasakė provincijolas Tėv. Benediktas Jurčys. Buvo palaidotas Šv. Jono kapinėse, pranciškonų sklypelyje, kur trumpas apeigas pravėdė Tėv. B. Jurčys. Polaidotuviniai pietūs buvo "Forestview" restorane, Woodhaven, NY, kuriuose dalyvavo 25 asmenys.

Tėvo Kornelijaus Bučmio OFM, atminimui Kretingos Pranciškonų labdaros valgyklai aukoję:

Jonas ir Irena Vilgaliai - 50 dol.; Vida ir Algis Jankauskai - 35 dol.; Ramutė ir Algis Česnavičiai - 30 dol.; Gražina Šimukonienė ir sūnus Algis - 25 dol.; Renata ir Tadas Alinskai - 25 dol.; Zigmas Dičpinigaitis - 20 dol.; Josephine ir Charles Senken - 20 dol.

Už Tėv. Kornelijaus Bučmio, OFM, sielą mišias užprašę:

O. Barauskienė, A. ir V. Barkauskai, R. ir A. Česnavičiai, Ant. Dėdinas, V. ir A. Jankauskai, Jadv. Matulaitienė, Marytė Shalins, A. ir V. Steponiai, Kaz. Šventoraitienė, Alb. Žumbakienė.

Nuoširdžią padėką reiškiamo

Alfonsui

Mardosui,

New York City,

už 2,000 dol.

finansinę paramą, kad "Darbininkas" kuo ilgiau išsilaikytų.

Alfonsas Mardosas yra vienas iš nedaugelio asmenų, kuris DARBININKO išlaikymui paaukojo tokias dideles sumas. Pereitais metais jis atsiuntė 1,000 dol. čekį.

Reiškiamo A. Mardosui nuoširdžiausią padėką. Stengiamės DARBININKO leidimą kuo ilgiau išlaikyti ir jį gerinti.

DARBININKO LEIDĖJAI

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Vidutinio amžiaus moteris iš Lietuvos ieško darbo. Nori slaugyti ligonius, turi didelę patirtį toje srityje. Kalba angliškai, gali gyventi šeimoje. Skambinti vakarais 6-8 val. vak. tel. (516) 734-5338. Kviesti Joana. (sk.)

LIETUVOS STUDENTŲ CENTRAS

patikimai ir garantuoti

** keičia vizas J1, B1 - B2 į F1 arba L1;

** padeda gauti Social Security su leidimu dirbti;

** ruošia visus pakvietimo dokumentus;

** K-1 ir K-2 vizos iš Lietuvos.

Dėl papildomos informacijos teiraukitės telefonu nuo 13 val.:

212-725-8807 (sk.)

LIETUVOS AIDAS - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštu nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aidas" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol.; Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir su adresu siunčiami: "Lietuvos aidas", Maironio 1, Vilnius 2710, Lithuania. Tel. 610-544, Fax. 224-876.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukoję:

Sophie Dameika, Rockford, IL - 100.00 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną **Vilties** atstovai atvyks š. m. rugsėjo 25 d. ir nuo 12 iki 4 val. p.p. priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Brooklyne mūsų atstovas yra **Alg. Jankauskas**, tel. (718) 849-2260. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **rugsėjo 11 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami **doleriais** per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

tel. (773) 838-1050.

APREIŠKIMO PARAPIJA

rengia metinį

PIKNIKĄ - GEGUŽINĘ

sekmadienį, rugsėjo 19 d.

Kultūros Židinio kieme ir salėje

361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Pradžią apie 1 val. popiet

Bus skanių valgių

Atgaiva - loterija - muzika

Visus maloniai kviečia atsilankyti

PARAPIJOS KUNIGAI IR TARYBA